

Ірина Мойсей

По той бік Веселки

Казки й оповідання для дітей

Редактор: *Михасла ГЕРБІЛ*
Ілюстрації: *Вероніка ВІТВИЦЬКА*
Техноредагування: *Ірина МОЙСЕЙ*
Обкладинка: *Вероніка ВІТВИЦЬКА*

Референти: *Володимир АНТОФІЙЧУК*
Михасла ГЕРБІЛ
Корнелій ІРОД

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MOISEI, IRYNA

Po toy bik veselky : kazky i opovidannia dlia ditey / Iryna
Moisei. - București : R.C.R. Editorial, 2022
ISBN 978-606-745-125-2

087.5

Наклад фінансований
СОЮЗОМ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

Ірина Мойсей

По той бік Веселки

Казки й оповідання для дітей

Видавництво RCR EDITORIAL
Бухарест - 2022

ПЕРЕДМОВА

*«...люди хочуть вірити в казку, бо світ,
в якому є місце для казкових фантазій,
набагато барвистіший і цікавіший»
(Ірина Мойсей)*

Яким було б людське життя без казок, без мрій і без ілюзій? Чому людина відчуває потребу хоча б час від часу дати волю своїй уяві, всім своїм єством поринути в море казкових барв і звуків, у чарівний всесвіт, сповнений краси, надії та щастя, який відкривається перед нами кожного разу, коли ми беремо в руки книжку казок? Невже людина може жити лише прозаїчним повсякденням, турботами й реаліями життя, суєтою людського існування?! Багато запитань для початку, скажеш, шановний читачу, якщо ти людина *велика*, тобто доросла, хоча збірка **«По той бік веселки»** Ірини Мойсей і заголовком, і підзаголовком «Казки й оповідання

для дітей» чітко вказує, що цільова група, тобто аудиторія, якій вона адресована – діти, це не зовсім так: оповідання можуть (і повинні!) читати «діти» будь-якого віку. Але з цими запитаннями чи без них, одне залишається певним: якщо ти також відкрив цю збірку, а виявляється, що відкрив, оскільки читаєш ці рядки, значить, ти ще не обріс буденністю, значить, твоя потреба в невинності та очищенні ще не вичерпалася.

Але не забуваймо головних адресатів цієї книжки, дітей, на яких чекає чудовий світ, де вони пізнаватимуть, що значить співчуття, радість, смуток, дружба, альтруїзм, а також егоїзм чи самодостатність, де вони зустрінуться з героями, які навчатимуть їх чарівним і сприйнятливим способом фізики («Коли плаче туман...», «Хмарки», «Як Вітер з дітьми грався»), астрономії («Маленька зірка»), ботаніки («Дивна квітка», «Коли папороть цвіте»), зоології («Колискова для ведмежатка», «Були у Ганусі дуже люті гуси»).

Упорядковані в короткі лаконічні тексти, оповіді Ірини Мойсей відповідають основним принципам казки: вони повчальні, тобто мають дидактично-моралізаторський характер, в них чітко окреслена дихотомія добро-зло, добро перемагає зло, герої проходять призначений їм шлях, але специфічним лише для авторки є те, – очевидно, це модерний,

сучасний підхід, – що вона шліфує жорсткість зла, пом'якшує й підсолоджує образи так званих негативних персонажів, освітлює темряву, іншими словами, зло більше не є злом, воно більше нікого не страхіє, навпаки, замість того, щоб лякати, веселить, потворне перестає бути потворним, як це відбувається в казці, яка завершує збірку, себто «Казка про доброго дракона Звірка й Оленку-красуню». Власне, ця остання і найбільша за обсягом казка і є ключем, у якому слід читати всі інші, вміщені у збірці твори.

Ірина Мойсей показує нам, що діється на небі, а також скільки всього відбувається на землі, переносить нас серед зірок і хмар (*Коли мільярди зірок мерехтять чарівно й таємниче, здається, що вони підморгують тобі, наче хочуть щось сказати*), описує форми, які можуть приймати хмари («Подивіться, це баранчик!», «Коник!», «Пташка!» «Ведмедик!»...), а також поведінку тварин і пташок, вона оживляє предмети, і все це оповито німбом дитинства. Сповнені чуйності та уваги до деталей, казки й оповідання деколи веселять, просто викликають нестримний сміх («Були у Ганусі дуже люті гуси»), іноді засмучують, навіть до сліз («Маленька зірка», «По той бік веселки»), іноді схиляють до роздумів («Писанки для мами й тата»), а в інших випадках просто переносять

у фантастичні світи, спонукають мріяти («Казка про доброго дракона Звірка й Оленку-красуню»). Хоча авторка бере за наративний зразок народну казку, вона перебудовує стереотипні події відповідно до свого художнього бачення та власного стилю, і в результаті виходить мова, насичена зменшувально-пестливими формами, епітетами й порівняннями, народно-поетичними конструкціями, фразеологізмами (*біле-пребіле хутро; і не білі та сірі, як у пісеньці; вже білий день надворі; медведиха солодко спала; жили собі білі пухкі хмарки*), пейзажними описами, що мають важливу композиційну роль тощо. Ось як, наприклад, звучить опис рослинного підземного світу: *«На лісовій галявині тихо і спокійно. Лише де-не-де чути, як потріскують гілки й зітхають дерева під тягарем білосніжних кожухів. Сонячні промінці, ковзаючи по сніговій ковдрі, то тут, то там пустотливо поблискують. А під тою ковдрою, у зволоженій пухкій землі – зовсім інший світ, казкове царство, що наче повелінню якоїсь чаклунки, поринуло в глибокий сон. Цибулинки й насінини, притулившись та обнявшись з корінцями сплять, і сниться їм рідна лісова галявина, тільки вкрита не як тепер білою ковдрою, а різнобарвним килимом із трав і квітів»*.

Щоб розповісти казку так, як це робить Ірина Мойсей, правдиво, з гумором, яка не тільки во-

лодіє хистом оповіді, а й знає всю глибину цього літературного виду, треба бути тонким спостерігачем і знавцем навколишнього світу, психології дитини, це означає дивитися на світ очима дитини, бачити, наприклад, що кошеня, яке падає з горища, *«схоже на грудку снігу, але ще в повітрі грудка дивовижно міняла форми»*, означає «чути» розмову між орхідеєю, трояндою, кактусом та іншими квітками, означає бачити всюди світло й барви (*пірнувши у веселку, Софійка відчула дивну зміну: все довкола стало мерехтливим, різнобарвним, так, ніби хтось ненароком розбризкав сотні барв довкола, а вони тремтливо зависли в повітрі*). І щоб переконатися у правдивості сказаного в цих кількох рядках, приступайте до читання збірки **«По той бік веселки»** Ірини Мойсей, в якій ви відкриєте для себе магію простих речей, і в якій ви знайдете, як сказав Джордже Келінеску, «віддзеркалення життя в казкових образах».

Михаєла ГЕРБІЛ

Сніжок

(казка про Різдвяне диво)

Коли ця історія починалася, він ще не був Сніжком, в нього ще взагалі не було ніякого імені. Зате був гарний пухнастий хвостик, пара вушок, пишні вусики, чотири лапки та біле-пребіле хутро. І якраз тою білосніжністю він відрізнявся від своїх сіро-смугастих братиків і сестричок.

Народився він на горищі покинутого будинку, затисненого між багатоповерхівками в центрі шумного міста, у ніч, коли випав перший сніг. Він ще не знав, що таке місто, багатоповерхівки, що таке сніг. Це вже потім довгими холодними вечорами, збившись у м'якеньку пухнасту купку зі своїми братиками й сестричками, всі разом вони слухали розповіді мами про навколишній світ і дивувались, бо спочатку їм здавалось, що їхнє горище – то і є весь світ. Згодом, підростаючи і набираючись сил, вони почали досліджувати спочатку своє

горище, потім весь будинок, крадьки визирати крізь розбиті вікна надвір, але виходити з будинку мама їм строго-настрога заборонила. А ще вони дуже любили спостерігати за людьми. Мама розповідала їм, що люди бувають добрі й злі, одні можуть приласкати, нагодувати, інші ж, навпаки, без всякої причини образити чи навіть вдарити. Та оскільки на перший погляд їх розрізнити неможливо, то краще триматися подалі від усіх. А ще мама-кішка розповідала, що багатьом із їхнього котячого роду пощастило, вони знайшли собі серед людей добрих, турботливих господарів.

Маленьке біле кошеня дуже хотіло потрапити в число тих щасливців і також знайти собі господаря. Воно годинами сиділо біля розбитого вікна на горищі та вдивлялося в метушливий натовп, надіючись, що хтось із людей гляне вгору, щоб воно могло бодай побачити обличчя. Але ніхто так і не глянув, всі кудись заклопотано поспішали.

– Не до нас їм тепер, – сказала мама-кішка. – Вони до Різдва готуються.

– А що таке Різдво? – обступила її малеча.

– Це таке свято. Його дуже шанують люди. А ще вірять, що на Різдво стаються справжні дива.

«Так, може, це не тільки для людей дійсно, – подумало біленьке кошеня, – може, на Різдво трапляються дива для всіх, у тому числі й для котів?»

По той рік Веселки

Як же йому хотілося, щоб це було так.

– А коли наступить те Різдво? – запитало воно в мамі.

– Вже скоро, – відповіла та, лизнувши синочка по голівці.

Одного дня, як завжди, сидючи на вікні й розглядаючи людей, увагу білого кошеняти привернув хлопчик, який ішов, тримаючись за руки мамі й тата. Наблизившись до будинку, в якому жила котяча родина, він раптом зупинився і, підвівши голову догори, вигукнув: «Чому?». Кошеня перехилилося через вікно, щоб краще розгледіти його. «Обережно! Не нахиляйся, впадеш!» – чуло позаду застереження своїх братиків і сестричок. Раптом щось хруснуло. Ще якусь мить пробувало втриматися, але дарма. Кігті шкрябнули по зледенілому підвіконню, і воно грудкою полетіло вниз.

Павлик був не те що сердитий, він був розчарований. З нетерпінням чекав Святого Миколая, сподіваючись, що той принесе йому довгожданий подарунок. Але Миколай приніс йому купу солодощів та іграшок. Навіть робота-трансформера, на

якого Павлик задивлявся в магазині. Але те, чого він бажав найбільше, не подарував. А він цілий рік так старався, був чемним, у садочку виконував усі завдання, слухав маму й тата. Павлик ще не вмів писати, тому листа Святому Миколаю вони писали разом з мамою і татом. Хіба ж він багато просив? Усі отримані солодоші та іграшки, навіть робота-трансформера він ладен був віддати за одного котика або песика.

– Мамо, а, може, Миколай не отримав мого листа? Тату, а ти точно відніс його на пошту? А, може, він був зайнятий і не прочитав його, тому не знав, що мені подарувати? – не вгавав хлопчик, стараючись зрозуміти, де зробив помилку. – Мамо, хіба я не був чемний? Тоді чому Миколай не виконав моє прохання? – хлопчик зупинився, підвів очі вгору й повторив запитання, ніби хотів спитати самого Святого Миколая: – Чому?

Раптом побачив, як згори летить щось біле, схоже на грудку снігу, але ще в повітрі грудка дивовижно міняла форми й за якусь мить плюхнулась в м'який намет снігу. Хлопчик відпустив руки батьків і підбіг до намету, звідки почулося жалібне: «Маяяя!».

Павлик швидко розгріб руками сніг і дістав з намету маленьке біленьке кошеня, бережно притулив його до грудей і знову звів очі до неба:

По той рік Веселки

– Дякую, Миколаю, значить, ти таки отримав мого листа! Дякую, мамо і тату, що допомогли мені написати, – повернувся хлопчик до розгублених батьків.

Першим отямився тато:

– Що це?

– Як що? – не зрозумів Павлик. – Хіба ти не пам'ятаєш, що ми в листі Святому Миколаю писали? Я ж просив котика або песика.

– От бачиш, – оговталася і мама. – А ти вже був зовсім зневірився, – і якось дивно примружившись, глянула на батька.

– Так, так, – підтвердив той, ледь кивнувши мамі, – Святий Миколай завжди виконує прохання чемних дітей. – І як же ти назвеш свого котика?

– Сніжок, – відповів щасливий Павлик, погладжуючи маленьке кошеня, яке з довірою тулилося до нього.

Непосида

На лісовій галявині тихо і спокійно. Лише де-не-де чути, як потріскують гілки й зітхають дерева під тягарем білосніжних кожухів. Сонячні промінці, ковзаючи по сніговій ковдрі, то тут, то там пустотливо поблискують. А під тою ковдрою, у зволоженій пухкій землі – зовсім інший світ, казкове царство, що наче по велінню якоїсь чаклунки, поринуло в глибокий сон. Цибулинки й насінини, притулившись та обнявшись з корінцями сплять, і сниться їм рідна лісова галявина, тільки вкрита не як тепер білою ковдрою, а різнобарвним килимом із трав і квітів.

Раптом одна цибулинка заворушилась.

– Чого вовтузишся? – невдоволено запищали Макові насінинки, стривожені сусідкою.

– Зарано ще вставати. Спи, – лагідно обняло неспокійну цибулинку Ромашкове коріння.

Але цибулинка не слухала. Вона не хотіла більше спати, їй хотілось нагору, до сонця. Вона напру-

По той рік Веселки

жила, напнула, випустила зелений пагінець, який, не зважаючи на буркотіння і вмовляння сусідів, уперто пробивав землю.

– Рано ще, рано!.. – схвильовано пробувало вгамувати непосиду коріння Звіробоя.

– Спинись! Ти ж загинеш! – забриніли насінинки Волошки.

Але пагінець уже сягнув межі між землею і пухкою сніговою ковдрою.

– І отак кожного року! – зітхнула Нарцисова цибулінка. – Ні сам не доспить, ні іншим не дасть.

Відчувши легкий поштовх, сніг розійшовся, утворивши прогалину, і невеличка кучугура здивовано витріщилась на ніжну рослинку. А пагінець тим часом розчахнувся на кілька довгастих листочків, звільняючи дорогу стебельцю, на вершечку якого набубнявів ніжний пуп'янок.

Сонячні промінці, побачивши таке диво, кинулися до рослинки, затанцювали довкола неї. Їх тепло добавило рослинці сил і впертості. Пуп'янок на вершку стебельця розтулився трьома білосніжними пелюстками, розкривши ще три менші білі пелюстки із ніжно-зеленими плямками, з яких жовтим очком ніжна рослинка глянула на білий світ.

Неподалік маленький щиглик сидів на гілці шипшинового куща і захоплено спостерігав, як між

снігу пробивається маленька рослинка. Коли ж побачив ніжну білу квітку, стріпонував крильцями й полетів лісом, весело сповіщаючи:

– Весна! Чуєте, весна іде! Весна близько!

Ліс наче ожив. Деревата затремтіли, скидаючи снігові шапки й кожухи, птахи загомоніли, звірята пожвавішали, інші почали визирати зі своїх зимових схованок і ще сонними очима озиратися навкруги. Довкола тільки й було чути: «Весна іде! Вона вже близько!».

Сніг, стурбований таким галасом, почав відповідати ще далі від дивовижної рослинки, ховаючись у глибокий яр.

– Що там? Що там діється? – захвилювалося підземне товариство.

– Кажуть, весна іде! Кажуть, що вже близько! – радісно сповістила товаришам ніжна рослинка.

– О, тоді й нам пора, – пожвавішали корінці!

– Ура! Ура! – весело запищали насінинки й від радощів помітно набубнявіли.

– І як йому це вдається? – заздрісно забуркотіла цибулина самозакоханого Нарциса. – Чи то вона його кличе, чи він її, але кожного року Підсніжник перший зустрічається з Весною.

Найкращий сніговик

Відколи переїхав з батьками в інше місто, у Степанка нічого не ладиться, а неприємності так і липнуть до нього, як реп'яхи до кожуха. Як не старається, а воно якось само собою виходить на гірше. Ось і з машинкою малого Іванка так вийшло. Він лише взяв подивитися, ну «погуркав» нею по асфальту трішки, може, придавив сильніше, а колеса взяли та й повідлітали. Та хіба ж він хотів?.. А Іванко заревів, як сирена пожежна, – півдвору збіглося. І з лялькою Оксанки теж щось подібне вийшло, тільки вона не плакала, а пожалілася старшому братові Юрку, а той пообіцяв при першій нагоді Степанкові стусанів надавати.

Нічого не ладиться у Степанка. Переїхав сюди влітку, ось вже й Різдво на носі, а друзів так собі й не знайшов, зате славу розбишаки заробив. А вона, та слава, так прилипла, тепер ніхто не хоче зі Степанком ні дружити, ні гратися.

Сьогодні з самого ранку сніжить. Все вкрилось білою пухнастою ковдрою. У пообідній порі у дворі дітлахами аж кишіло. Хто зі санками, хто з лижами, одні грають у сніжки, інші будують снігові фортеці. А Юрко, той, що обіцяв Степанкові стусанів, разом із Васильком допомагають Маринці та Оленці ліпити сніговика. І чому вони водяться з тими дівчиськами, а з ним дружити не хочуть. Невже ту ляльку Оксанчину і машинку Іванкову забути не можуть. Не хочуть – і не треба.

Степанко відчуває, як у ньому закипає образа. Потім розганяється, все швидше-швидше, підбігає до сніговика, зі всієї сили штовхає його – і навтьоки. Він не бачить, як розвалюється сніговик, лиш чує розчаровані зойки дівчаток і рипіння снігу під ногами – це точно Юрко й Василько за ним біжать. «Не впіймають, вже не раз пробували й ніколи не наздоганяли...» – думав, утікаючи, Степанко і раптом – геп! Аж зуби клацнули!.. Посковзнувся, упав... Заплющив очі, почув як наблизились захекані хлопці, потім знов рипіння снігу – це підбігли їх подруги. Треба і тих дівчиськ тут? – ще більше сердився Степанко. Він не боявся, що набере зараз і обіцяних давніше, і свіжозароблених стусанів, йому було неприємно, що все це побачать якісь дівчиська, і вже напевно сміятимуться над ним...

По той рік Веселки

Степанко, сидючи на снігу, зажмурился ще міцніше, зіщулился, втягнув голову в плечі, і... хтось торкнувся його плеча:

– Степанку, сильно вдарився? – запитала Оленка.

Розплющив очі. Біля нього стояли четверо друзів, і в жодного не було в погляді ні радості, ні зловтіхи, лиш стурбованість.

Юрко схилився над ним:

– Кажи, де болить? Руки, ноги?..

– Ніде не болить... – розгубився Степанко.

– Точно, чи не хочеш зізнатися? – недовіжливо зиркнула Маринка. – Ану порухай пальцями.

– Та ж кажу, нічого не болить...

– То чого розсівся? – усміхнувся полегшено Василько і простягнув руку: – Вставай, пішли...

– Куди?

– Як куди, шкоду поправляти... Завалив сніговика? Ходімо, допоможеш, бо скоро вечоріти почне, а ми малечі пообіцяли сьогодні великого сніговика зліпити, а ти...

За вікном було темно-темно. Сніжити перестало, але місяця з-за хмар не було видно. Та на вулиці було світло від запалених ліхтарів. Не-

подалік одного ліхтаря видніється великий сніговик. Степанко дивився, як він виблискує під сяйвом ліхтаря, і раз у раз посміхався, згадуючи, як вони з друзями веселилися, накатуючи снігові кулі, як насміялися, примощуючи сніговику на голову старе відро, морквину замість носа, а що вже натішилась малеча, про ляльку й машинку і думати забули, бігали довкола і вигукували: «У нас найкращий сніговик!».

І справді, дивлячись на нього через вікно, той сніговик чомусь здавався Степанкові найкращим у світі.

По той бік Веселки

– Софійко, за тобою прийшли! – гукнула з дверей вихователька.

Дівчинка озирнулася, швидко підвелася з барвистого килима, на якому конструювала високу вежу і, моментально втративши інтерес до старанно зведеної будівлі, яка вмить розсипалася барвистими кубиками, підстрибуючи, помчала до виходу. Бабуся завжди забирає Софійку із садочка вчасно, а сьогодні чомусь припізnilась. «Може, у неї були якісь термінові справи?» – думала дівчинка, вибігаючи в коридор і шукаючи очима рідне усміхнене обличчя. Бабуся завжди усміхалася, коли дивилася на неї, на «свою ясочку», як називала її часто. І усмішка її завжди була така лагідна, така тепла, як і те пестливе слово «ясочка».

Не знайшовши бабусиної усмішки, Софійка розгубилася, а коли побачила маму, на мить здиву-

валася. У цей час мама й тато завжди на роботі, повертаються додому тільки ввечері. А сьогодні за нею у садочок прийшла мама. Софійка радісно підскочила й кинулась в мамині обійми.

Дорогою додому Софійці здалося, що мама чимось стурбована.

– А де бабуся? Чому не прийшла вона? – спитала дівчинка.

– У неї важливі справи, – відповіла мама, і Софійка помітила, як на її обличчі майнула тінь тривоги. – А як у тебе справи в садочку? Чим ви сьогодні займались? – перевела вона розмову на інше.

Дівчинка почала жваво й детально описувати всі свої заняття.

– А бабуся вдома? – ледь закінчивши розповідь, знову запитала маму.

– Ні.

– Повернеться ввечері?

– Ні, – теж коротко відповіла мама.

– А коли повернеться? – не вгавала Софійка.

– Не знаю, донечко.

Увечері, коли повернувся й тато з роботи, і всі сіли до столу вечеряти, Софійка знову вирішила вияснити, що з бабусею, де вона й коли прийде.

– Доню, – почав серйозно тато, – бабуся захворіла, вона – в лікарні.

По той рік Веселки

– Сильно-сильно захворіла? – запитала Софійка.

– На жаль, так, – зітхнувши, відповіла мама.

– А ми її відвідаємо завтра?

– Ні, не можна, карантин...

Софійка не знала, що таке «карантин», але те слово їй не сподобалося. Якесь воно грубе, жорстке. «От слово „ясочка“ – тепле й лагідне, а „карантин“ – неприємне, деренчливе» – подумалось їй.

– Мама взяла відпустку, – продовжив тато, – і тепер вона буде забирати тебе із садочка.

– І гуляти буде зі мною? У парку, куди ми з бабусею ходили?

– Звичайно, буду, – відповіла мама, погладивши донечку по голівці.

У суботу Софійка з мамою пішли в парк. Дівчинка безугавно розповідала про все, чим вони з бабусею займалися в парку, показала мамі всі гойдалки, улюблену бабусину лавку біля фонтану з ангелами. Тут Софійка найбільше любила гратися, головно спекотними літніми днями. Їй подобалося, коли від найменшого подиху вітру дрібненькі краплинки виривалися з потоку води й освіжали розігріте сонцем та іграми тіло. А ще вона любила вдивлятися в обличчя кам'яних ангелів, вони були такі спокійні та лагідні... Здавалось, що ось-ось усміхнуться. Але скільки Софійка не

вдивлялась, вони залишалися спокійними й не усміхались.

А ще захоплювали її веселки, вони завжди з'являлись в сонячні дні то над фонтаном, то збоку, і Софійці дуже подобалось забігати у веселки, а головню після того, як бабуся розповіла їй, що веселкою можна потрапити у чарівний світ, де можна отримати все, що тільки забажаєш. А бажала Софійка всякого і багато.

Мама сіла на улюблену бабусину лавку й час від часу, усміхаючись, махала рукою Софійці, яка зайнялась звичною справою – полюванням на веселки. Як тільки помічала, що коло фонтану замерехтіла веселка, кидалася туди, намагаючись зануритися в неї.

У якусь мить, черговий раз пірнувши у веселку, Софійка відчула дивну зміну: все довкола стало мерехтливим, різнобарвним, так, ніби хтось ненароком розбризкав сотні барв довкола, а вони тремтливо зависли в повітрі. Софійка розгублено поозиралася, і враз – невже їй примарилося? – помітила як найближчий ангел усміхнувся. Вона пильно придивилася. Ні, не мерещиться, ангел не тільки усміхався, а й закліпав очима...

– Привіт, ясочко.

– Добрий день, – увічливо відповіла розгублена дівчинка.

По той рік Веселки

– Ти злякалась? – лагідно й тихо спитав ангел. – Ти завжди хотіла потрапити сюди, у цей чарівний світ, а тепер боїшся?

– Ні, не боюсь. Просто це сталося так несподівано...

– А чому ти хотіла потрапити сюди?

– Хотіла щось попросити...

– Що саме?

– Та багато чого я хотіла. Але то було тоді. Зараз уже не хочу.

– Нічого не хочеш?

– Ні, тільки про одне буду просити... Щоб бабуся швидко одужала й повернулася з лікарні.

– Софійко!.. Доню!.. – мамин голос потурбував мерехтливі барвисті краплинки, вони затремтіли дужче, заколивались і зникли.

Дівчинка озирнулася. Мама уже йшла до неї, на ходу ховаючи в сумочку телефон. Вона ще раз глянула на ангела, з яким щойно розмовляла, пильно придивилася до його спокійного й лагідного обличчя, здавалось, що він ось-ось усміхнеться, але ангел залишався спокійним і не усміхався.

– Софійко, є хороші новини, – радісно сказала мама, беручи донечку за руку.

– Бабуся повернулася з лікарні? – з надією в голосі спитала дівчинка.

Ірина Мойсей

– Ще ні, але вона вже видужує. Щойно дзвонив лікар. Бабусі набагато краще, і ми можемо її відвідати. У лікарню заходити неможна, бо ж карантин, але бабуса вже зможе встати з ліжка і підійти до вікна. І ми зможемо побачити її. Ходімо швидше!

Уже рушаючи, Софійка ще раз глянула на ангела, над яким мерехтіла веселка, і нечутно, самими губами промовила: «Спасибі!».

Чий песик?

Уже місяць минув, як Марія переїхала жити в місто. Ще ні з ким не встигла подружити, лиш познайомилась із сусідкою навпроти, жвавою, балакучою бабою Ганною. Вона і принесла звістку Марії, яка вже й не надіялася до літа знайти роботу. Марія за фахом учителька, а хто бере учителів на роботу посеред навчального року, ще й таких молодих, без досвіду. Та вчора увечері зайшла баба Ганна і розповіла: «У нас в школі, де я підробляю прибиральницею, звільняється вчителька, у неї якісь сімейні обставини, терміново виїжджає. Лишень ще тиждень, якраз до зимових канікул, може працювати. Дуже переживає... Директор сердиться... Сама розумієш. Так от, дочко, ти біжи завтра у школу, поговори з директором, може, візьмуть...». Зранку Марія подзвонила у школу, і директор, вислухавши її, призначив зустріч на четверту по обіді. Молода жінка дуже хвилюва-

лась, бо розуміла, що від тої співбесіди залежить її майбутнє.

Зиркнула на годинник, часу ще було досить, до школи зовсім недалеко. Раптом у двері подзвонили. «Хто б це міг бути?», – Марія знову глянула на годинник і пішла відчиняти.

Перед дверима стояли дві дівчинки. «Ще зарано для колядників, але хтозна які тут, у місті, звичаї...» – подумала, відповівши на вітання, та наступні слова однієї з дівчаток збили її з пантелику:

– Прошу?.. – запитливо глянула вона на дівчаток, не приховуючи здивування.

Дівчатка теж зніяковіли, певно, сподівалися на іншу реакцію.

– Ми знайшли вашого песика, – уже тихіше й не так впевнено повторила дівчинка у білій шубці.

У під'їзді було напівтемно, тому Марія не зразу розгледіла в неї на руках білого песика дрібної породи, якої саме – вона не знала, бо зовсім не розумілася на цьому.

– Він не мій, – відповіла вона й мимоволі простягнула руку, щоб погладити маленьку тваринку.

Песик виявився приязним, радісно дзявкнув і лизнув її вказівного пальця.

– Тоді чий він? – запитала дівчинка у червоній шапочці.

По той бік веселки

– Не знаю, – відповіла Марія і занепокоєно глянула на годинник.

– А він, здається, вас знає, – підозріло примружила очі дівчинка з песиком на руках. – Ось, як зрадив, коли вас побачив.

– Послухайте, дівчатка, це не мій песик і я не знаю, чий він, – категорично повторила Марія і знову глянула на годинник. – Вибачте, я дуже спішу.

Неждані візитерки розчаровано переглянулись і, не прощаючись, пішли до сходів.

Коли Марія поверталася зі школи, уже вечоріло. Вона йшла, не поспішаючи, занурена у роздуми. Директор нічого не обіцяв, сказав, що подумає і повідомить рішення. Її увагу привернула купка дітей, серед яких були і її несподівані «гості». Діти щось жваво обговорювали. Побачивши Марію, дівчинка в білій шубці смикнула за рукав подругу в червоній шапочці, і всі припинили. Сім пар очей некліпно дивилися на неї. Марія зрозуміла, що історія з песиком не закінчилася, якусь мить вона вагалася, потім звернула з доріжки й направилася до дітей. Коли підійшла, діти увічливо привітались і розступилися. Молода учителька зовсім не здивувалася, побачивши білого песика, який, угледівши її, помітно пожвавішав і затріпотів куцим хвостиком.

– Чому ви вирішили, що він мій? – звернулася вона до дівчаток, які приносили їй песика.

– Бо у нашому дворі ні в кого такого нема і не було ніколи, – швидко відповіла дівчинка в червоній шапочці.

– А ви тільки сюди переїхали – і песик з'явився, – підхопила її подруга в білій шубці.

– Ми всіх опитали, крім вас новоселів більше нема, – закріпила висновок дівчинка в червоній шапочці.

Марію здивував і водночас розвеселив метод розслідування дівчаток. Вона усміхнулася, глянула на малого песика і подумала: «Який же він кумедний, біленький...», а вголос промовила:

– Як пух.

Песик затупцював на місці, крутнувся, голосно задзявкав і підбіг до її ніг.

Марія здогадалась, що нехотячи вгадала його кличку, глянула на дітей і... Сім пар очей дивилися на неї, хто з недовір'ям і підозрою, хто з благанням. Вона зрозуміла, що уже не зможе переконати їх, що це не її песик і вона ніколи раніше його не бачила. Ще якусь хвилину вагалася, але наступні слова допомогли їй прийняти остаточне рішення.

– Він щось накоїв і розсердив вас? Простіть його, – благально дивився на неї крізь окуляри голубоокий худорлявий хлопчик.

По той рік Веселки

«Простіть!», «Він більше так не буде!», «Пробачте його!», «Прийміть назад!», – навперебій просили її дітлахи.

Наступного дня Марія пішла в спеціальний магазин, щоб купити для Пуха корм. Вона знала, що песика треба годувати й гуляти з ним, а більше нічого не знала, тому пообіді сіла за комп'ютер, щоб пошукати інформацію, як правильно доглядати за своїм новим чотирилапим другом.

У двері подзвонили...

Марія відчинила й оторопіла. Перед дверима стояв «загін рятувальників загублених песиків».

– Добрий день! – відповіла на вітання. – Кого ви на цей раз знайшли?

– Господаря... – схиливши голову, відповіла дівчинка в білій шубці.

– Теж мого? – ледь не розсміялася Марія.

– Ні, господаря Пуха, – серйозно пояснила дівчинка в червоній шапочці.

– Пробачте, дозвольте... – вперед виступив молодий чоловік, який дотоді стояв осторонь в глибині коридору. – Я не зовсім господар... Це моєї сестри...

Учувши голос чоловіка, Пух, дзвінко гавкаючи, стрілою вилетів із квартири й кинувся до нього.

– Пушок, ти знайшовся! – радів той, підхопивши песика на руки. – А ми уже другий день його

шукаємо, з ніг збилися, – почав пояснювати Марії. – А сьогодні... Клею я оголошення про нашу пропажу, коли підходять до мене діти, розглядають фотографію Пушка і кажуть, що, мабуть, знають, де він. Вони мене і привели до вас, а по дорозі розповіли вашу вчорашню пригоду. Ну, я побіжу, бо сестричка дуже переживає. Дякую вам усім! – уже зі сходів гукнув на прощання молодий чоловік.

Приголомшена подіями Марія не сказала нічого. Звичайно, вона раділа, що Пуха знайшли його господарі, але чомусь її радість переплелася із сумом. Їй було шкода розлучатися із маленьким кумедним песиком, якого вона встигла полюбити.

Діти стояли перед нею теж мовчки і, похиливши голови, раз по раз винувато зиркали на неї.

– Пробачте нам, – порушив тишу голубоокій хлопчик в окулярах.

– За що?.. – здивувалася Марія.

– Ми думали, що ви зла і жорстока, бо вигнали маленького песика з дому, – щиро зізнався хлопчик. – А тепер зрозуміли, що помилялись. Ви добра, бо погодились взяти й доглядати чужого песика. А ми... – і замовк.

– Я знаю, ви хотіли якнайкраще, – усміхнулася Марія. – Я не серджуся на вас.

По той рік Веселки

Діти повеселішали і, попрощавшись, попрямували до сходів.

Через кілька днів Марії зателефонували зі школи й повідомили, що її беруть на роботу. А вже через два тижні вона йшла просторим шкільним коридором на свій перший урок. Тамуючи хвилювання, натиснула на клямку й увійшла до класу. Два десятки учнів дружно піднялися і з цікавістю дивилися на неї, а семеро радісно усміхнулися, бо вони знали, що їх нова вчителька добра і чуйна.

Писанки для мами й тата

Пальчики у Маринки не те що затерпли, зааніміли уже, але вона не здавалась. Вкотре піднесла писачок до запаленої свічки, потримала над вогнем і, зосередившись, поспробувала провести на яєчку рівну лінію. Та раптом – хрусь! Дівчинка розчаровано наморщила носик.

Маринка дуже хотіла розписати гарну писанку для мами і ще одну для тата. Вона вже цілий рік не бачила їх і дуже скучала. Але скоро вони повернуться із далекого краю, куди поїхали заробити грошей, мама по телефону сказала їй, що на Великдень приїдуть.

Цілий тиждень Маринка надокучала бабусі, щоб та навчила її розписувати писанки, а сьогодні нарешті бабуся знайшла часу, навіть видула десяток яєць для такої справи. «Тільки гляди, видуті яйця

По той бік веселки

дуже крихкі, тримати в руці їх треба дуже ніжно», – наказувала вона онучці, запалюючи свічку. Потім дала їй в руку писачок, показала, як правильно його тримати. У другу руку легко поклала яйце. «Все, піде справа», – задоволено подумала Маринка. Та раптом – хрусь! Дівчинка розгублено глянула на яйце, по якому побігла павутина тріщинок. «Нічого страшного», – заспокоїла бабуся, взяла з її руки тріснуте яйце і поклала в лоток справа, зліва стояли ще дев'ять чистеньких, підготовлених для розписування яєць.

Маринка взяла одне з них, старалась тримати його легко-легко, та перестаралась. Неслухняне яйце викотилось з руки, цокнулось об підлогу і, звичайно, розбилось.

З третім, здається, призвичаїлась. Тримала його не надто міцно, але й уважала, щоб воно «не втекло». Спочатку бабуся допомагала їй, тримаючи за онуччину ручку з писачком, легко водила по яйцю, малюючи воском рівенькі лінії, а коли переконалась, що Маринка все зрозуміла, залишила її орудувати самотійно, а сама сіла у глибоке крісло і взялася за своє плетиво, час від часу поглядаючи на онуку і даючи їй поради. Та невдовзі, втомлена цілоденними клопотами, задрімала. Маринка запримітила це, але вона дуже жаліла бабуню, тому вирішила не турбувати її.

«Попробую сама впоратись», – подумала і зосередилась на своїй справі.

Писачок не слухався її: лінії виходили криві, квіточки – кострубаті. А тут ще й – хресь!

Поклавши чергове тріснуте яйце в лоток, Маринка зітхнула. Та раптом почула, наче луну, ще одне зітхання. Полум'я свічки затріпотіло, наче від легкого дмухання.

Дівчинка озирнулася і... Зовсім поряд за плечем побачила світіння, яке на очах набирало обрисів дивної істоти з крильми. Таких Маринка бачила тільки на бабусиних іконах.

– Ти ангел? – здогадалася вона.

– Так, я – твій Ангел Хоронитель, – відповіла чарівна істота. – Це у мене ти щоранку і щовечора просиш допомоги.

Цю молитву бабуса навчила Маринку давно, і кожного ранку й вечора дівчинка її промовляла:

«Ангеле Хоронителю мій,
Ти завжди коло мене стій,
Як удень, так і вночі
Будь мені до помочі».

– Тобі потрібна зараз моя поміч? – запитав Ангел.

По той рік Веселки

Оговтавшись від здивування, Маринка закивала і вже хотіла розповісти Ангелу про свій клопіт, але той спинив її:

– Знаю, знаю. Я допоможу тобі. Бери в руку яйце і пам'ятай: писанку треба розписувати з любов'ю.

Дівчинка знову кивнула і взяла яйце.

– На мить заплющ очі й подумай про свою маму. Яка вона?

Маринка слухняно заплющила очі, і її личко засвітилося:

– Вона добра, лагідна і гарна, як весняні квіти, – прошепотіла дівчинка.

– Тепер грій писачок і починай писати. Думай про свою маму, як ти її любиш, як вона тебе обійме, коли повернеться, як цілуватиме твоє личко...

Біль у пальчиках кудись подівся, рука Маринки наче сама водила писачком по яйцю, рівненькі лінії, кружельця, ромбики склалися у гарний візерунок.

Через якийсь час дівчинка покрутила яйце в долоні й радісно промовила:

– Все, готово!

– Гарзд, – усміхнувся Ангел. – Обережно поклади його і бери інше, будемо розписувати його для тата. Подумай, який твій тато?

Маринка знову заплющила очі...

Плетиво висковзнуло із рук сплячої бабусі й дзенькнуло спицями об підлогу. Бабуся стрепенулася, поозиралася і зупинила погляд на внучці, потім підвелася і підійшла до дівчинки. На лотку перед Маринкою стояли дві писанки готові до забарвлення. Через мить дівчинка підвела оченята:

– Ось, готова і третя. Це для тебе, бабусю, бо я тебе дуже-дуже люблю.

– Молодець, Маринко. Ти в мене розумниця, – бабуся погладила онучку по голівці.

– А я не сама, це мій Ангел Хоронитель допоміг мені. А ще він мені допоміг пригадати мамині й татові обійми й поцілунки. Я так скучила за ними, так давно їх не бачила. А Ангел зробив так, що я відчула, ніби вони поруч.

– Звичайно, моя любя, – бабуся обняла внучку, ховаючи від малої очі, на які набігли сльози. – Він же посланник Божий, який повсякчас буде поруч і завжди допомагатиме тобі подолати усі труднощі й печалі. А мама з татом вже скоро повернуться.

Стілива сестричка

*За мотивом розповіді
моєї колеги Ірини Ковач*

Миколка сидів за столом і зосереджено водив олівцем по аркуші. Учителька дала додому завдання – намалювати кожному свою сім'ю. Ось він і малює. Тата, маму і себе намалював. Залишилось намалювати Алінку.

Алінка – Миколчина менша сестричка. Вона ще в садочку, а от Миколка вже дорослий. Цього року він пішов уже в школу.

«І чому в мене не братик? З тими дівчатками ні м'яча погнати, ні поборотися. У них лиш ляльки й бантики на умі. А вже лякливі й плаксиві!.. Легенько смикнув за косичку, а воно вже реве, наче ту косичку одірвали геть... Тьху!.. – думав собі Миколка, домальовуючи сестричці рожеві бантики на косичках. – От хлопці – то інша справа.

Був би у мене брат, скажімо, такий, як сусідський Павлик...»

Двері стиха рипнули, і в щілину просунулася скуповджена руда голова Павлика.

– Ну як, закінчив уроки? – запитав Павлик з іскоркою надії в очах. – Давай швидше, підемо пограємося...

– Та вже закінчив, – Миколка ще раз окинув оцінювальним поглядом свій «художній шедевр» і відклав його вбік. – А ти вже зробив уроки?

– Ні, ще зроблю. Я з татком ходив до спортивного клубу записуватися, – підняв худеньку руку, демонструючи Миколці біцепс, наче той біцепс уже від самого запису на спорт збільшився.

– А що, там і таких сухореб, як ти, приймають? – поглузував Миколка.

– Це хто сухореба? Я сухореба? Ану давай поміряємося. Зараз побачиш, як я тебе вмить поборю! – запалився Павлик.

За якусь хвилю хлопці уже качалися по м'якому килимі, голосно сопучи й хекаючи. Вони й не помітили, як у дверях з'явилася маленька постать. Від запеклого змагання відірвав їх дзвінкий голос:

– Миколко, тримайся, Миколко! Я тебе врятую!

Клубок на підлозі розпався на Миколку і Павлика. Хлопці приголомшено витріщилися на дріб-

По той рік Веселки

неньку біляву дівчинку, яка, стиснувши кулачки, рішуче наближалася до «кривдника» її брата. Павлик, чи то від здивування, чи з інших причин, часто закліпав, потім роззявив рота і ковтнув повітря.

– Алінко, що ти, Аліночко? Ми ж граємося, – зірвався на ноги Миколка, підхопив свою сестричку і міцно обняв. У його серці щось сильно-сильно защеміло, а потім вибухнуло, заповнивши груди теплом і почуттям ніжності.

– Дурні у вас ігри, – заборсалась у його обіймах Алінка, а він не відпускав: «І навіщо мені брат? Он яка в мене сестричка! Смілива!».

Коли плаже туман...

Даринка прокинулася як ніколи рано. Бабусі в хаті не було. «Порається десь надворі, – подумала дівчинка. – Піду гляну».

Пошукала в оборі, заглянула у стайню. Нема. Може, на городі?.. І тут нема... «Ось вона, в садочку!», – зраділа, угледівши бабусю, яка збирала яблука під старою крислатою яблунею. Даринка затупотіла до неї, але на півдороги спинилася і глянула на свої ніжки.

– Бабусю, я ніжки замочила! – гукнула і пообзиралася: на траві, квітах, листі й плодах дерев краплини води поблискували під сонячними промінцями, наче по всьому саду хтось розсипав безліч дорогоцінних камінців. – Хіба падав дощ?

Бабуся усміхнулася:

– Ні, Даринко, не падав. Це роса.

– Роса? – здивувалась дівчинка. – А звідки вона взялася?

– Туман наплакав.

По той рік Веселки

На хвилинку Даринка задумалася, а бабуся вже знала, що послідує безліч нових запитань. І не помилилася. Даринка любила слухати бабусю, бо все, про що вона розповідала, чи то квітка, чи дерево, а чи комашка – все не просто було живим, а вміло думати, почувати й деколи навіть говорити.

Ось і тепер вона дізналася, що туману дуже самотньо, бо він з'являється уночі, коли майже всі сплять, і зникає вранці. До сходу сонця він шукає собі друзів і, якщо не знаходить, починає плакати.

Цієї ночі Туман, як завжди, шукав собі друзів. Поклубочився над ставом, хотів було подружитися із жабками.

– У нас тут якраз концерт. Співати вмієш? Ні?! А танцювати? Теж ні?! А що ти вмієш? Плакати?! Ні, такі друзі нам не потрібні, – відмовили йому жабки.

Зажурився Туман і полетів у гай, звідки долинали чарівне тьохкання Соловейка.

– Ні, ні! Не можу я з тобою дружити, – відповів Соловейко на пропозицію Туману. – Ти мокрий і холодний, ось вже все пір'ячко моє геть змокрило. Я

ж з тобою застудитися можу, а мені горло треба берегти. Де ти бачив захриплого Солов'я?

Зітхнув Туман і поплив далі. Раптом у високій траві він запримітив Лисичку, яка підкрадалася до людського обійстя.

– Згода, – зраділа Лисичка, коли Туман запропонував їй дружити. – Гайда швидше до курника, ти там полежиш, поки я курку крастиму, прикриєш мене, щоб ніхто не бачив. Чому не хочеш? Не хочеш допомагати красти? Тоді нічого мені з тобою дружити...

Затужив Туман і полетів у садок, вмостився на м'яку траву, заплутався кучерями в кущах, кронах дерев і вже хотів було заридати, та враз побачив, як по небу пливе пухнаста Хмара. «Ну, спробую ще раз», – подумав і полетів до неї.

– Давай дружити!.. – загукав ще здалека.

– Давай, – відповіла Хмара.

– А що ти найбільше любиш робити? – спитав Туман нову подругу.

– Літати над землею і подеколи плакати, – відповіла та.

– Ой, у нас стільки спільного. Ми точно подружимося. Глянь, ми навіть схожі! – і кинувся в обійми Хмари, яка, злившись з Туманом, поважчала і навіть потемніла.

Даринка, підстрибуючи, підбігла до бабусі, яка швидко збирала сушню в полотняний мішечок.

– Бабусю, а сьогодні туман не плавав. Мабуть, знайшов-таки з ким подружитися, – защебетала дівчинка, радіючи відкриттю.

– Знайшов, ось вони гуляють разом, – відповіла бабуса, піднявши обличчя до неба.

Даринка і собі глянула вгору.

– То він з хмаркою подружився?

– Подружився... І зараз вони разом почнуть плакати.

– А хмарки звідки прилітають? – примружила оченята дівчинка.

Бабуса вже знала, що зараз посиплеться безліч запитань, а Даринка вже була готова слухати, як живуть хмарки, про що думають і з ким розмовляють.

Дивна квітка

Виснажені денною спекою квіти стрепенулися і зраділи, уздрівши Мар'янку з поливалкою в руці, яка наближалася до квітника. Дівчинка дуже любить свої квіти, доглядає їх, підв'язує, викоплює бур'ян, розпушує землю і, коли не дощить, неодмінно поливає. А квіти у свою чергу дуже люблять Мар'янку, радують її барвистим цвітінням і чарівними ароматами.

Взагалі у квітнику панує мир і спокій, але подеколи, як це буває між сусідами, квіти можуть і посперечатись. Ось, недавно Чорнобривці посварилися з Півонією: розрослась, мовляв, нахабно, і притіняє їх від сонця. А то було Троянда похитнулася від подуву вітерця і вколола стрункого Гладіолуса. Той весь зашарівся, хотів посварити необачну сусідку, та Ромашки так розхихотілися, що йому минула вся охота до сварки.

Ромашки – найвеселіші квіти у квітнику, завжди усміхнені, ніколи нічим не журяться і ні з ким

По той бік Веселки

не конфліктують, бо така у них вдача. Матіола і Духмяний тютюнець теж не сварливі, але їм і ніколи сваритися із сусідами, бо вони цілий день сплять, прокидаються лиш увечері, коли заходить сонце, і наповнюють квітник, – та що квітник, всю околицю! – п'янкими ароматами. Теплими ночами Мар'янка не зачиняє вікно, і тоді в кімнату хвилями плинуть чарівні аромати її улюбленців. На підвіконню живе ще одна квітка – загадкова Орхідея. Коли вона з'явилася, квіти, задерши голівки, довго розглядали її, одні заворожені химерною красою, інші із заздрістю, а Троянда, яка досі вважала себе королевою краси у квітнику, ледь не розплакалася, зрозумівши, що тепер у неї з'явилася серйозна конкурентка. Згодом всі звикли до Орхідеї і, незважаючи на те, що вона жила на підвіконні, а не у квітнику, зарахували її до своєї «квіткової родини».

Та одного дня на підвіконня поряд з орхідеєю Мар'янка поставила ще один горщик. У тому горщику росло щось дивне, досі квіти не бачили такого. Весь квітник сотнями різнобарвних оченят витріщився на нового сусіда.

– Яке ж воно негарне, маленьке, пузате!.. – констатувала Троянда, відчуваючи в душі полегшення, що наразі нової конкуренції не передбачається.

– А може то твій родич? Дивись, скільки на ньому колючок.. – не оминув нагоди Гладіолус пригадати Троянді прикрий випадок.

Ромашки дружно захихотіли і, як завжди, першими вступили в розмову з новоприбулим:

– Ей, ти хто? Як тебе звуть?

– Я Кактус, – тихо відповів новий житель підвіконня.

– А ти – квітка? Як ти цвітеш? – не вгавали Ромашки.

– Не знаю, я ще малий і досі ні разу не цвів, – зітхнув Кактус.

Минали дні, а Кактус і не збирався цвісти. Квіти почали втрачати інтерес до нього, лиш деколи брали його на кпини, кепкували з його вигляду. Та й Мар'янка, здавалось, не любила його так, як інших, бо поливала значно рідше. Та одного дня, коли про нього вже майже забули, несподівано зойкнула Орхідея: «Ой, що це?».

Усі повернули голови до підвіконня і побачили, що з колючого сусіди вистромилися величенькі пагінці. Ще кілька днів слідкували, як ті пагінці ростуть, а на їх верхівках формуються пуп'янки. Таки зацвіте! – щиро раділи Ромашки, з нетерпінням чекаючи моменту.

І той магічний момент настав. Одного вечора набубнявілі пуп'янки розпукнулися. На маленько-

По той рік Веселки

му Кактусі почали розкриватися квіти неймовірної краси. Здивовані жителі квітника досі не бачили, щоб квіти розкривалися так швидко, на їх очах за якусь годину пуп'янки перетворилися на великі, набагато більші за самого Кактуса квіти, схожі на... Вони не знали, на що схожі, бо ці квіти були неповторної краси...

Наступного дня, ще до схід сонця Кактусові квіти зів'яли.

– І це все? – розчаровано запитала його сусідка Орхідея.

Кактус зітхнув.

– Не сумуй, малий, – підбадьорив його Гладіолус. – Такого спектаклю давно в нас не було.

– Так, так, – погодилися Ромашки.

– Це було неймовірно, захоплююче, чарівно! – зателенькали дзвіночки.

– А головно, ми тепер переконані, що ти – один із нас, – поважно закивала пишними квітами Півонія. – Ти належиш до нашої «квіткової родини».

Відтоді з Кактуса ніхто не насміхався, ніхто не кепкував з його непривабливості, і майже щодня усі заглядали, чи не з'явився у нього новий пагінець.

Були у Ганусі дуже люті гуси

Хто не знає веселу дитячу пісеньку: «Жили у бабусі два веселі гусі...» тільки у Ганусиної бабусі їх було не два, а цілих два десятки, і не білі та сірі, як у пісеньці, а жовті й пухнасті. Принаймні жовтими й пухнастими вони були спочатку, коли тільки Ганусю привезли батьки в село.

Радощам Ганусі не було меж – цілісіньке літо вона проведе у бабусі й дідуся. Хоч ще зовсім маленька, але вже добре знає, що тут – справжній рай. Чи, краще сказати, маленьке королівство, де вона буде принцесою, а бабуса і дідусь будуть їй в усьому догоджати.

З перших днів Гануся ознайомилася зі всім господарством. Вона дуже любила тварин. Любила і корову Зірку, і двох кізочок Соньку і Боньку, любила пса Бровка і кота Ваську, півня і курей, – одним словом всіх. Та найбільше до душі їй при-

По той рік Веселки

пав табунець гусенят. Може тому, що бабуся купила їх на ярмарку, і в них не було мами-гуски. От у курчат, наприклад, є мама-квочка, а гусенята самі-саменькі, нема кому ні пригорнути, ні розуму навчити. Тож і вирішила Гануся взяти їх під свою опіку і, так би мовити, зайнятися їх вихованням.

Кожного ранку, погодувавши гусенят, Гануся із бабусею гнали їх до ставка купатися. Точніше гнала їх Гануся, бо бабуся з прутиком в руці повільно ступала позаду, а внучка, розвівши руки в сторони, дзвінко «гуляла» і підганяла своїх підопічних, які, ніби повторюючи рухи свого командира, широко розвівши крильця, галасливо бігли вулицею, та так лопотіли лапками, що аж курява здіймалась. А потім гусенят залишали на пасовиську біля ставка. Увечері все повторювалось, тільки у зворотному напрямку – від ставка додому.

Добре годовані бабусею, викупані й напашені, двічі на день треновані Ганусею, гусенята швидко підросли. Згодом вони почали перетворюватися на гусей, як у тій відомій пісеньці, одні – білі, другі – сірі. Були й треті – біло-сірі, чи навпаки, для Ганусі це не мало значення, головне, що її підопічні з кожним днем бігають все швидше і ростуть так, що ось-ось доженуть зростом її саму. А ще дівчинку тішило, що гуси розпізнають її голос; лиш зачують здалека її дзвінке «Гулі-гулі!», відзиваються

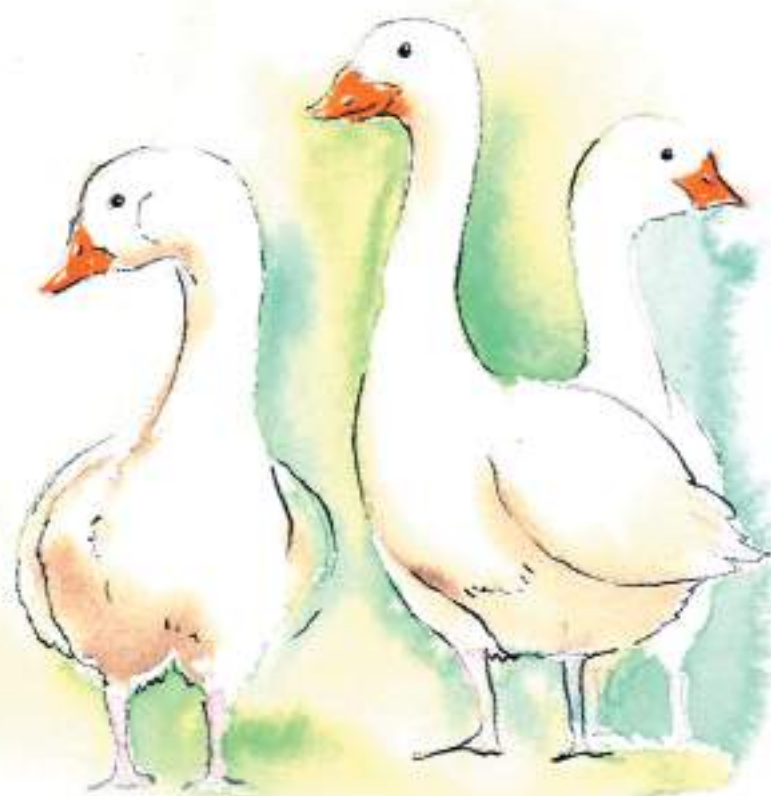
голосним гелґанням і вже шикуються в стрій на березі ставочка.

Сусіди, які виходили на пасовисько, – хто за своїми гусьми, хто за качками чи телятком, – весело спостерігали за сценою і жартували: «Швидше, Ганусечко, твоя команда вже вишикувалась і готова до вечірнього тренування!».

Та скоро всім стало не до сміху. Чому так змінилась поведінка гусей – ніхто не знав. Можливо, вони й справді вірили, що Гануся їх мама, і тепер, коли вони підросли і, мабуть, почали вважати себе дорослими, вирішили, що охороняти Ганусю – то їх родинний обов'язок.

Коли Ганусі не було поряд, вони були гуси, як гуси. Лиш з'являлась дівчинка, гуси ставали лютими й безжальними. Витягуючи довгі шиї, вони сердито шипіли й кидалися всією зграєю на кожного, хто посмів наблизитися до Ганусі. Бувало діставалось і телятам, і коровам, а що вже говорити про людей.

Коли Гануся зі своєю командою йшла вулицею, всі зустрічні переходили на другий бік, а то й старались зайти в найближче подвір'я і, зачинивши хвіртку, вже звідти жартували: «Оце так охорона! І президент позаздрив би!». Гануся сміялася, а гуси, схоже, жартів не розуміли, люто зиркали й шипіли на жартівника.

По той рік Веселки

Та літо минуло. Приїхали мама з татом і забрали Ганусю – їй пора в садочок. Гуси, втративши свого командира, посмирніли. Ніхто їх більше не гонив вулицею, самі ходили до ставка, самі поверталися додому. Лиш подеколи сусіди усміхалися, коли чули, як бабуся свариться: «Ну чекайте, чекайте, лайдаки! От приїде Гануся, я їй все розкажу», – лякала вона гусей, а ті у відповідь голосно ґелґали, мабуть, допитувались: «Коли, коли ж вона приїде?».

Випробовування

Сьогодні був найкращий день в житті Маринки. Не просто вдалий, а щасливий. Вдалих було багатенько, але сьогодні... На першому уроці диктант написала на «дуже добре», потім на уроці математики найшвидше розв'язала задачу. І це ще не все. На сьогодні, на урок малювання треба було виконати малюнок на осінню тему. Маринка два вечори підряд малювала, дуже старалася, і їй сподобалося те, що в неї вийшло. Вона була переконана, що отримає найвищу оцінку за свою роботу, але такого... Учителька показала всьому класу Маринчин малюнок і сказала: «Ось це – найкраща робота. Молодець, Маринко!». Спочатку вона засоромилась, а потім кожна наступна похвала учительки чи однокласників їй подобалась все більше й більше.

Тепер Маринка поспішала додому. Вона хотіла якнайшвидше показати мамі свій щоденник, де рівеньким стовпчиком було тричі записано «ду-

По той рік веселки

же добре». «От пощастило мені сьогодні!..» – раділа. «Пощастило? – невідомо звідки пролунав тихенький пискливий голосок. – Чому пощастило? Ти ж найкраща, найрозумніша, і всі оцінки й похвали – це нормально». Від несподіванки Маринка спинилась.

– Що трапилось? – здивувалась Оленка.

З Оленкою вони не тільки однокласниці, а й сусідки, в одному будинку живуть. А в сусідньому – їх однокласники Юрко і Василько. Всі четверо дружать ще з дитсадка.

– То біжиш, як шалена, то стоїш стовпом... – запитально дивилася на неї подруга.

«Вона заздрить, – пропищав той самий голосок. – Подивись, як вона заздрить тобі!..»

Маринка розгублено відвела погляд від подруги й рушила мовчки далі.

Дорогою друзі жартували, сміялися, але вона не заходила з ними в розмову. Вона прислухалася до незнайомого голосу, який не вщухав, і хоч не могла зрозуміти звідки він, але їй подобалось те, що він каже: яка вона розумна, яка вона талановита, яка вона здібна...

Уже біля самого будинку Василько торкнувся її плеча:

– Маринко, ми після обіду вийдемо у двір погуляти. Вийдеш і ти?

«О-о-о-о! Яка зухвалість, – не заспокоювався голос. – Та він повинен просити тебе вийти погуляти, це ж така честь бути твоїм другом, а він: вийдеш?..»

– Ні! – різко кинула у відповідь і попрямувала до під'їзду.

Осіннє, ще тепле сонечко заплуталося у гіллі дерев пожовтілого скверика навпроти Маринчиного будинку. Дівчинка стояла біля вікна і спостерігала, як у сквері граються її друзі. Ось Юрко назбирав букет жовтих листочків і подарував його Оленці, а Василько, як завжди пустотливий, загорнув цілий оберемок листя і висипав його на подружку... Тепер вони бігають одне за одним. Маринці чомусь гірко на душі, не чує, але знає певно, що вони весело сміються, зате вона чує той голос: «Облиш, вони тебе не вартують».

– Хто ти? – не втрималась Маринка.

«Я – твоя зарозумілість».

– Звідки ти взялась, чому причепилась до мене.

«Ти сама мене впустила у свою душу. Спочатку я засіялась зернятком гордовитості, тепер ось виросла в зарозумілість, а завтра-післязавтра, дивись, у справжнє самолюбство переросту».

По той рік Веселки

– Але ж через тебе я можу втратити друзів!

«Та навіщо вони тобі? Ти ж най...»

– Замовкни! – вигукнула Маринка і почала одягатися. – Що ти знаєш про моїх друзів? Оленка минулого тижня на уроці ручної праці найкращу аплікацію зробила, Юркові на фізкультурі рівних нема, а Василько... він хоч і збитошний, та недавно сказав, що ніколи й нікому не дозволить мене образити...

Зарозумілість ще пробувала щось сказати, але її голос був уже таким тихим, що й слів не можна було розібрати, та Маринка й не пробувала, вона бігла до своїх друзів. Оленка з Юрком, побачивши її, весело замахали руками, а Василько, як завжди пустотливий, вже нагрібав у оберемок листя.

Маринка почувалась ще щасливішою, аніж після сьогоднішніх шкільних успіхів, та вона була надто малою, щоб зрозуміти, яке важливе випробовування щойно пройшла.

Кому потрібний сніг?

За вікном гуляла хурделиця, жбурляючи пригорщі снігу, який постукував у шибки, мов дрібні камінці. А в теплій, затишній кімнаті Катруся лежала в ліжку і, надувши губки та переплівши руки на грудях, всім своїм виглядом демонструвала досаду. Вона навіть не могла слухати казку, яку бабуся читала їй на ніч, так її дратувала ота сніговиця, через яку вона сьогодні не пішла гуляти. Цілий день пронудилася в хаті. Погралася з ляльками, трохи малювала, подивилася мультфільми. Та все це не цікаво. Все це вона робила десятки разів. От надворі зовсім інакше, кожен раз щось нове. Надворі бавитись цікавіше. А сьогодні... «Пропав би той сніг раз і назавжди. Кому він потрібний?..» – спересердя прошепотіла дівчинка, відчуваючи, як її повіки стають важкими й злипаються.

Вранці Катрусю розбудив кволий промінець зимового сонця. Дівчинка зіскочила з ліжка, метнулась до вікна і, відхиливши фіранку, не по-

По той рік Веселки

вірила очам. «Куди подівся весь сніг? Вчора так сипало цілісінький день... – дивувалась Катруся, оглядаючи сірий пейзаж за вікном. – Ну й добре, що подівся! І щоб більше ніколи не падав!» – у думці побажала дівчинка і, весело підстрибуючи, побігла вмиватись. Сьогодні вона точно піде гуляти!

Коли вийшла надвір, радість почала розсіюватись. Довкола було сіро й сумно. «Зараз знайду собі якусь цікаву забаву», – тішила сама себе Катруся, шукаючи очима по подвір'ю.

Під крислатою яблунею край подвір'я щось біліло. «Що це? Невже залишилось трішки снігу?..» Побігла глянути, але недалеко яблуні спинилась. То був не сніг. До сірого стовбура притулився зайчик і... плакав. Катруся знала, що зайчики не плачуть, хіба в казках, які їй читає бабуся, чи батьки. А тут, не те що плаче – ридає. Та коли поміж схлипуванням вуханя дочула: «Ой біда мені, біда!..», аж розгубилася від здивування: «Ще й розмовляє...» Трішки оговтавшись, підійшла ближче:

– Що трапилося, зайчику? Чому ти плачеш, яка біда тобі сталася?

– Сніг пропав, ніде його нема. Ні в лісі, ні в полі, ні тут, у селі. Зовсім пропав, – схлипуючи відповів зайчик і знову заголосив: – Ой біда, біда!..

– Та яка ж це біда? Ну нема снігу, і що? Навіщо тобі той сніг?

– Як навіщо? Хіба ж ти не знаєш, що взимку у нас, зайчиків, шубка стає білою, щоб ми могли від хижаків у снігу ховатись. А тепер снігу нема і мене видно здалека. Будь-коли голодний вовк чи лисиця вглядять і впіймають. Як же мені зиму без снігу пережити?

– Ой, ой, як же нам всім її пережити? – несподівано для Катрусі вступила у розмову яблуня.

– І тобі теж треба снігу? – запитала дівчинка яблуню.

– Не тільки мені, всім рослинам треба. Сніг, мов кожушок, захищає нас від морозу. Якщо його не буде, навіть не знаю, скільки моїх гілочок зможуть навесні віджити. А ще, як не буде снігу, то не буде весняних струмочків. Звідки ми питимемо? Засуха буде...

– Так, так, так, – обізвалася з плоту сорока. – Я от щойно з поля повернулася, а там!.. Мороз під землю пробивається, озимину нищить. Як нема снігу, то й нема кому її вкutati, захистити від морозу.

Ще довго яблуня, зайчик і сорока розповідали дівчинці, як важко доводиться рослинам, звірятам і птахам взимку без снігу. Вона й подумати не могла, що сніг такий важливий, такий потрібний всім.

По той рік Веселки

Увечері Катруся лежала в ліжку. Бабуся читала їй казку, а вона знову не слухала – про своє думала: «Невже це я винувата? Невже це тому, що я побажала, аби сніг пропав, а він образився і кудись подівся, – переживала Катруся. – Я дуже, дуже жалію. Я не знала, що всім буде так скрутно без снігу, – і, заплющивши очі, щиро побажала: – Хай він повернеться...».

– Катрусю, вставай, – розбудила її мама. – Подивись, який гарний ранок.

Дівчинка не розуміла, вона ж щойно заплющила очі, а тут – вже ранок. Не гаячи часу, зіскочила з ліжка, метнулася до вікна, відхилила фіранку, а там, за вікном, – біло-біло. Земля, дерева, хати – все вкутане білою ковдрою.

– Мамо, я піду сьогодні гуляти? – нетерпляче спитала Катруся, милуючись, як виблискує сніг під сонячними променями.

– Звичайно, ось поснідаєш – і підеш. Тато уже й саночки тобі приготував.

Сніг весело зарипав під ногами, коли Катруся звернула з розчищеної стежки і подалась до яблуні, що росла край подвір'я. Підійшла, пообдивлялася, але біля яблуні нікого не було, лише дрібні сліди виднілись на снігу. Тоді вона погладила по стовбуру яблуню і спитала:

– Ну як тобі, тепліше?

Ірина Мойсей

Яблуня мовчала. Натомість обізвалася з плоту сорока – голосно застрекотала, наче хотіла щось розповісти Катрі, тільки та не розуміла нічого. Дивно, а ще вчора вона розмовляла і з сорокою, і з зайчиком, і навіть з яблунькою. Чи, може, їй це все наснилось?

Маленька зірка

Чи дивились ви колись на зоряне небо? Звісно, що дивились. Як же воно заворожує. Правда? Коли мільярди зірок мерехтять чарівно й таємниче, здається, що вони підморгують тобі, наче хочуть щось сказати. Але люди не розуміють їх, зірки можуть розмовляти тільки між собою своєю зірковою мовою. Отак цілу ніч вони розглядають Землю і балакають про все, що бачать, або про свої зіркові справи. Жартують, сперечаються, а буває й посваряться між собою.

Одного дня, – та ні, правильніше було б сказати однієї ночі, бо вдень зірок не видно, – так от, однієї ночі на небосхилі народилася нова зірка. Вона була зовсім маленька, і з Землі її ще ніхто не помітив, тому в неї ще не було імені. А їй так хотілося, щоб її нарешті хтось побачив і дав їй гарне ім'я, як ось в сусідки, приміром. Сусідку звати Сіріус. «Як загадково і навіть магічно звучить: Сі-рі-ус...» – думала Маленька зірка. Але

їй подобалось тільки ім'я, а сама сусідка – ні, бо та постійно із заздрістю зиркала на Полярну зірку і невдоволено бумкотіла: «Ну хіба ж це справедливо? Я ж найяскравіша зірка на небі, а всі чомусь найчастіше дивляться на неї...». Полярна зірка не відзивалася, вона постійно була зайнята – допомагала мандрівникам віднаходити дорогу. Зате білолиця красуня Вега не минала нагоди заступитися за подругу, бо багато тисяч років тому вона виконувала відповідальну місію полярної зірки: «Тільки й знаєш, що гордитися своєю яскравістю. А, між іншим, декотрі з нас мають і важливі завдання, не лиш блищати на небі!». Маленька зірка задумалася: може, й у неї є якесь завдання, просто вона ще не знає...

Та однієї ночі трапилось щось дивне. Одна невеличка зірка відірвалася від небосхилу і полетіла. Її політ був таким гарним, яскравим, фантастичним, і хоч не тривав довго, та Маленька зірка запримітила, що тисячі пар людських очей звернули увагу і невідривно слідкували за ним. «Тепер я знаю, що треба зробити, щоб мене помітили!..» – радісно вигукнула вона. «Ти здуріла? – обізвалась вічно невдоволена сусідка Сіріус. – Спалахнеш на якусь мить і пропадеш навечно. Виси собі на небі спокійно і не вигадуй дурниць!». «А навіщо, якщо мене тут ніхто не бачить, навіщо ме-

По той бік Веселки

ні тут висіти?» – вперше Маленька зірка заперечила старшій подрузі й відтоді стала чекати слушної нагоди.

Це трапилося погідної безхмарної ночі. Маленька зірка пильно придивлялася до Землі. Людей було не багато, звичайно люди вночі сплять у своїх домівках. Та ось вона помітила хлопчика, який вийшов з хати, сів на ґанку і підняв очі до неба. А ще вона запримітила великий сум в його погляді. Хлопчик дивився в зоряне небо і раптом, – не може бути! – зупинив погляд на ній, на Маленькій зірці. «Ось він, ось цей момент!» – відчула Маленька зірка. Вона напружилася, сіпнулася, відірвалася від небосхилу і полетіла...

Вона не бачила, який яскравий слід залишає на нічному небі, не бачила, скільки людей заворожено слідкують за її польотом, лиш невідривно дивилася на хлопчика, який враз звівся на ноги, щось прошепотів, а в його очах спалахнула іскра надії. Вона летіла тільки для нього...

Коли він прокинувся вранці, перше, що згадав – це прекрасний політ зірки, який спостерігав вночі. Враз двері відчинилися навстіж, в кімнату вбіг його батько.

– Синку, синочку! Мама прийшла до тями. Ти уявляєш, ще вчора лікарі не давали їй жодних шансів, а сьогодні вночі сталося диво. Мама вийшла з коми, і тепер лікарі кажуть, що все буде гаразд, вона одужає, – обнімав його схвильований батько, а по обличчю хлопчика котилися гарячі сльози радості.

Наступної ночі хлопчик вийшов надвір і знову підняв очі до неба. Маленької зірки більше не було на небосхилі. «Дякую тобі, зірочко, що виконала моє бажання...» – прошепотів він.

– Бачиш, декотрі з нас мають важливі місії... – задумано промовила білолиця зірка Вега вічно незадоволеній зірці Сіріус.

Хмарки

У високому синьому небі жили собі білі пухкі хмарки. І зовсім не нудним було їх життя, як могло б здатися, спостерігаючи за ними із землі. Хмарки цілий день гралися: плавали по небу строєм, а командував їх парадом Вітерець. Та найбільше хмарки любили одну гру: вони набирали різних форм і вгадували, котра на що схожа. Деколи до цієї гри приєднувалися і люди, головно діти. Вони вдивлялися в небо, а потім, показуючи ручкою на ту чи іншу хмарку, вигукували: «Подивіться, це баранчик!», «Коник!», «Пташка!» «Ведмедик!»... і весело сміялися. Хмаркам це дуже подобалось, і навіть допомагало, бо траплялось, що вони й самі не могли відгадати, на що схожі.

Та одного дня з-за обрію виповзла Чорна хмара, ну не те щоб зовсім чорна, просто така темно-сіра, така не схожа на інших, що білі хмарки спочатку завмерли, а потім почали насторожено перешіптуватися: «Яка вона негарна...», «Яка незграбна...».

Людам, мабуть, теж не сподобалася Чорна хмара, бо вони заметушилися, заспішили по домівках.

«Я знаю, на що вона схожа, – жартівливо обізва-лася одна з білих хмарок, яка ніяк не могла вга-муватися після улюбленої забави. – Вона схожа на гидку жабу». Білі хмарки весело засміялись, а Чорна сердито загуркотіла. «Ні, ні, – підхопила інша, – вона схожа на трухляву порхавку». Чор-на хмара загуркотіла ще сердитіше, але білі вже підхопили гру і, весело сміючись, почали вига-дувати для неї найбридкіші порівняння.

Чорна хмара сердилась все більше, гуркотіла все голосніше, навіть блискавкою пробувала відігнати надокучливих цокотух, та все дарма.

Врешті вона не витримала і заплакала. Спочатку рідкими великими краплями-слізьми, але насміш-ки не стихли, і вона розревілася густим рясним до-щем.

Білі хмарки, побачивши, що довели Чорну до ридання, почали втихомирюватись, навіть пожа-ліли, що були такими бездушними, а декотрі уже пробували заспокоїти її. Але ніякі добрі слова уже не змогли спинити її, і Чорна хмара плакала, доки вся не стекла дощем на землю.

Коли Чорної хмари не стало, Сонечко знов засі-яло. Але білі хмарки уже не веселилися. Їм було дуже сумно, гратися зовсім не хотілося.

По той рік Веселки

«Які ж ми жорстокі!..» – каялися, зітхаючи, вони: «І чому ми до неї причепилися?..», «Не треба було її ображати!..», «Це ми, бездушні, винуваті, що вона пропала!..», «Ось і Вітерець десь пропав, навіть він не хоче гратися з такими безсердечними хмарками, як ми...».

Сонечко побачило, що хмарки по-справжньому шкодують, що були такими жорстокими, і вирішило їм допомогти. «Бачу, що ви щиро розкаюєтеся, тому я виправлю те, що ви накоїли», – розрадило воно сумних подруг, а потім спрямувало свої промінці до землі та стало її вигрівати, сушити. Із землі почала здійматися ледь помітна біла пара, яка збиралася в небі спочатку в невеличкий білий пухнастий клубок, а потім, розростаючись, стала Білою хмаркою. «Ось, – усміхнулось Сонечко, – це і є та сама хмарка, яку ви ображали, правда, вона тепер не Чорна, а Біла». Подруги кинулися до неї з вибаченнями: «Ми все зрозуміли!», «Ми більше так не будемо!», «Пробач!». «А давай гратися з нами! – запропонувала одна з них. – Тепер ти схожа на... на...» – і запнулася, шукаючи відповідного слова.

«Мамо, мамо, подивися», – почули вони дитячий голос і глянули вниз. Маленький хлопчик показував на Білу хмарку: «Мамо, дивись, там зайчик».

Хмарки дружно засміялися, і продовжили: «А ти схожа на коника», «А ти – на рибку», «А ти...».

Як Вітер з дітьми грався

Жив-був Вітер. Мав він веселу вдачу, але й побешкетувати любив. А ще любив він швидко літати. Літаючи над степами безкраїми, – от де можна розігнатися! – милувався, як по шовковій траві котяться хвилі, на яких мерехтять різнобарвні цяточки квітів; літаючи над морями, спостерігав, як запінуються високі хвилі, утворюючи білі гребені, а літаючи над лісами, любив прислухатися, як шумлять дерева. Любив він літати над лісом і восени. Буває промчить, шмигне вгору і спостерігає, як за ним золотий дощ із жовто-багряного листя падає. А взимку не любив, взимку ліс не шумів і дощу золотого не було, скуті морозом дерева, потріскуючи, гуділи, і це Вітру не подобалось. Зате подобалось йому танцювати в полі. Буває, підхопить зграю сніжинок, закрутить

По той рік Веселки

і вальсує, вальсує полем. А сніжинки аж іскряться з радості.

Отак танцюючи, одного дня Вітер почув гамір і сміх. Спинився на мить, пообзирався і побачив удалині, там, де поле з селом межує, де ставок, скутий товстим панциром льоду, спить під боком невисокої гірки, цілу юрбу дітлахів. Підлетів ближче, аби роздивитися. А діти – хто на лижах, хто на санчатах мчать з гірки, інші на ковзанах кружляють по гладкому льоду ставка. Сміх і радісні вигуки дзвенять у морозному повітрі. І так їм весело, так цікаво!..

Вітру теж захотілося погратись з дітьми. Недовго думаючи, він шмигнув на гірку, клубком скотився з неї і закружляв поміж дітьми, здіймаючи вихори снігу. І так він захопився, що й не одразу помітив, як змовкли дитячі голоси, кудись поділись гамір і сміх, а гірка і ставок спустіли. Коли нарешті спинився і побачив, що крім нього й одинокої Сосни на горбку нема нікого, йому стало сумно-сумно, і він заплакав:

– У-у-у! Чому вони пішли? У-у-у!

– Сам винуватий. Ти їх налякав, ти їх вигнав звідси! – докірливо захитала гілками Сосна.

– У-у-у-у-у! – ще дужче розридався Вітер.

– Ну годі, годі, – поспробувала Сосна заспокоїти Вітра. – Завтра вони знову прийдуть. Тільки біль-

ше не лякай їх, не літай, мов шалений, не жбурляй у них снігом.

І справді, наступного дня на гірці й ставку знову зібралася юрба дітей. Знову сміх і радісні вигуки заповнили морозне повітря.

Вітер, вмостившись на Сосні, спостерігав за дітьми й ледь стримувався, щоб не побігти до них погратися, але Сосна час від часу порипувала, пригадуючи йому, чим це може закінчитися.

– Але ж як мені погратися? Я теж хочу!.. – втрачав терпець Вітер.

– Зараз покажу, – рипнула у відповідь Сосна.

Якраз у цей час на гірку із саночками вибралась мала дівчинка і спинилась, щоб перевести дух, під самою Сосною.

– Хитни легенько мою гілкою, – швидко зашепотіла Сосна Вітру. – Тільки легенько...

Той послухався, і на дівчинку посипався дощик сріблястих сніжинок, які досі спали на лапатій гілці. Дівчинка підняла личко вгору і весело засміялася, потім вмостилася на санчата і помчала з гірки.

А Вітер став чекати, хто б ще став під Сосною, радіючи, що тепер він уміє гратися з дітьми.

Разом краще!

Їх було дванадцять. Дванадцять братиків, з одного боку дуже схожих, бо всі вони були одного росту, а з іншого – дуже різних, бо всі були різних кольорів. А жили вони на полиці магазину в гарній кольоровій коробці, на якій писало «Кольорові олівці». Їх часто брали в руки, розглядали, й олівці знали, що всім подобаються, а ще помічали, як загораються очі дітей, коли ті їх розглядають. Одним словом, жилось їм в магазині непогано, і все було б добре, якби одного дня поруч з коробкою олівців на полицю не поставили великий гарний Альбом. «Ой, він же нас затіняє!» – зойкнув Жовтий олівець. «Тепер коло такого здоровила нас ніхто й помічати не буде!» – забідкався Синій. Сусід, схоже, не хотів сперечатися з братами-олівцями, мовчки стояв на полиці, пишаючись своїми кольоровими обкладинками. Та коли один із покупців попросив подивитися на нього і, розглядаючи, полистав, олівці запримітили, що він всередині... порожній.

Тобто, не те, щоб зовсім порожній, в ньому було багато аркушів, але всі вони були білі-білі, чисті, одним словом – порожні. «Ти ба? – захихотів Червоний олівець. – Такий великий, такий гордий. А всередині що?» «А всередині – пшик!» – підхопив Зелений, і кольорові братики дружно засміялись. З того дня для Альбома почалось справжнє пекло. Олівці не минали жодної нагоди понасміхатися над ним.

Одного дня в магазин зайшла дівчинка. Спочатку вона оглянула Альбом, потім взяла в руки коробку з олівцями. Далі їх разом склали в один пакуночок і зав'язали гарним бантиком. Олівцям зовсім не сподобалось, що вони опинилися отак, майже «в обіймах» з Альбомом, але схвильовані невідомим, принишкли і ніяк не виразили своє незадоволення. Через якийсь час їх вийняли з пакунка, але вже не дівчинка, а маленький хлопчик. Довкола нього – багато людей, шумно, весело.

Опинившись на столі, знову ж поряд з Альбомом, олівці почали визирати з коробки. «Де це ми?» – дивувався Жовтий. «Куди ж ми потрапили?» – запитав Синій. «На день народження!» – почули чийсь незнайомий голос. Це відповіла їм рожева Лінійка, яка лежала на столі неподалік. «Ой, нас запросили на день народження! Ми –

По той бік Веселки

гості!» – весело загомоніли олівці. «Ви не гості, ви – подарунок!» – проскрипіла стиральна Гумка. «Так, так, це вас подарувала сестричка своєму братику», – підтвердила Лінійка. «Ну нас, то зрозуміло! Ми ось які гарні, кольорові. А його чому подарували?» – закивали олівці в бік Альбому, на що той тільки зітхнув. «А чому це ви так не ладите?» – здивувалася Лінійка. «Нічого, це не надовго...» – хитро посміхнулася Гумка.

Наступного ранку хлопчик підбіг до столу, вхопив коробку з олівцями і кудись помчав. «Ура, ми найкращі! Він нас вибрав гратися!» – вже з дверей радісно вигукували олівці. «Дурненькі...» – знову хитро посміхнулась Гумка. Через якийсь час хлопчик повернувся з олівцями, тільки тепер вони виглядали дещо інакше. Тепер їхні верхівки були заточені в гладенькі конуси. «Ось які ми тепер! Модні!» – гордились вони, коли хлопчик виклав їх із коробки на стіл. «Навіщо тобі він?» – загукав Синій, коли хлопчик взяв у руки Альбом. «Чекай, чекай, зараз побачить, що в ньому нічого цікавого нема», – злорадно промовив Зелений.

На подив олівців хлопчик не виявив жодного розчарування, відкривши Альбом. Він поклав його перед собою, погладив чистий білий аркуш і взяв Жовтого олівця. Незабаром у верхньому кутику аркуша з'явилося сонечко. Далі хлопчик

взяв Зеленого – і на аркуші «виросла» трава, Червоного – і зацвіли квіти. Спочатку олівці були приголомшені подіями, потім почали звикати, а згодом їм почала подобатись така забава. «І я, і я хочу!» – гукав Синій. Хлопчик взяв його – і засиніло небо.

Коли малюнок був закінчений, хлопчик акуратно склав олівці в коробку, закрив Альбом і побіг кудись. «Ну, як вам така гра?» – спитала Лінійка. «Не погано...» – тихо відповіли олівці. «Бачите, ви ж казали, що в Альбомі нема нічого цікавого. А тепер он який малюнок в ньому», – з докором промовила Гумка. «Дуже гарний, але то я не сам, – скромно сказав Альбом, – то ми разом...» «Правильно, разом! – підтвердила Гумка. – Тільки разом ви можете бути цікаві. Бо що ще робити з олівцями, як не малювати? І з Альбомом – те ж саме».

З тих пір братики-олівці й Альбом стали нерозлучними друзями. Кожного дня вони гралися разом з хлопчиком. На аркушах з'являлися нові малюнки: звірята і пташки, рибки й жабки, дерева і квіти, літаки й машини, деколи навіть таке, що й вони самі не знали, що то є, але їм все одно подобалось. А інколи в їхніх забавах брали участь і Гумка з Лінійкою.

Великодній кошик

На полиці в коморі стояли два кошики: один великий, а інший трохи менший, але новий-новенький, ще навіть у целофані запакований.

Коли Малого кошика принесли й поклали на полицю, Великий сусід прийняв його приязно, навіть почав уводити в курс справ, розповідав про те, які у них, кошиків, обов'язки. Малий слухав уважно і з нетерпінням чекав того дня, коли його нарешті візьмуть із полиці й понесуть у ліс чи сад, чи ще кудись. Але його так і не брали, а от Великим сусідом користувалися часто. І кожного разу, повертаючись на своє місце на полиці, Великий кошик розповідав Малому, де бував, що бачив. «Сьогодні у саду були, яблука збирали. Наклали в мене яблук гарних, червонобоких, а пахнущих вже!.. Я весь яблуками тими пропах, відчуваєш?» А іншим разом: «Сьогодні були в лісі... Як же там гарно!.. Зелено, пташки співають. А якими грибами мене наповнили!..». Малий кошик заздрісно

зітхав, якби в нього були очі, він, мабуть, і заплакав би з досади, але очей в нього не було, тому він тільки сумно поскрипував лозовими прутиками.

А потім настала зима. Але й тоді для Великого кошика знайшлося заняття. Його заповнили горіхами. Малий кошик дивувався, чому і в нього не поклали хоч кілька горішків, чи бодай кілька квасолин, ну хоч що-небудь. Він так і стояв запакований в целофан біля свого Великого сусіда, сповненого почуттям власної гідності через свою постійну зайнятість.

Дні минали, у Великому кошику горіхів меншало, як і надій у Малого. А потім настала весна. Великий кошик уже з нетерпінням чекав нових пригод і був дуже здивований, коли одного дня взяли Малого сусіда, а його залишили одного на полиці.

Малий кошик весело порипував, коли його розпаковували з целофану. Які пригоди його чекають, куди ж його понесуть? До лісу, чи в сад, про які він стільки чув від свого Великого сусіда? Як же він здивувався, коли його поклали на стіл і застелили дно біленькою серветкою. Такого сусід йому ніколи не розповідав. Малий кошик захвилювався – його чекало щось зовсім невідоме. Потім в нього поклали гарну паску, кільце запашної ковбаски, яйця. Він знав, що таке яйця, йому су-

По той рік Веселки

сід розповідав, але ніколи не казав, що вони можуть бути такі різнобарвні, ще й з візерунками. Невдовзі кошик був наповнений, а коли його накрили гарним вишитим рушником, він так розхвилювався, що, мабуть, заплакав би з радості, якби в нього були очі. Але очей в нього не було, тому він радісно заскрипів лозовими прутиками.

Через кілька днів, коли його, знову запакованого в целофан, повернули на полицю, він захоплено розповідав своєму Великому сусіду, де був і що бачив. Розповідав, як його поклали на м'яку траву біля церкви, де поряд було ще багато-багато таких же гарних кошиків, як яскраво горіла свічка, встромлена в паску, як гулко били дзвони, як, кроплячи свяченою водою, священник промовляв: «Христос воскрес!», а йому радісно відповідали: «Воістину воскрес!». А ще сказав, що він не просто Малий кошик, бо всі його називали Великоднім.

Колискова для Ведмежатка

Чи то і справді щось гримнуло, а чи наснилося, Бурмилко так і не зрозумів, але особливо тим і не переймався. Його ще заплющені повіки полоскотало яскраве світло, і він розплющив очі. У кімнаті було тихо-тихо. Сів на ліжку, солодко потягнувся, пообзирався і, вгледівши, що його мама-ведмедиця ще спить, дуже здивувався. «Вже білий день надворі, – подумав, – мама ніколи так довго не спить. Може, захворіла?..». Зіскочив з ліжка і підбіг до мами, взяв її за лапу. Медведиха солодко спала. «Та ні, наче все гаразд, – прислухаючись до її рівного дихання, заспокоївся Бурмилко. – Мабуть, просто втомилася. Нехай відпочине, а я піду пограюся надворі, щоб її не турбувати, – вирішило ведмежа і глянуло у вікно: – Ой, що це? – знову здивувалося. – Хто це нам віконце замалював? – замилувалося чудернацькими візерунками, що ви-

По той рік Веселки

блискували під сонячним промінням. – Гарно, але нічого крізь нього не видно», – і Бурмилко попрямував до дверей, навіть не підозрюючи, що на цьому несподіванки не скінчилися.

Коли відчинив двері – не повірив своїм очам. Такого він ще ніколи не бачив. Такого білого!.. Стільки білого!.. Весь ліс був вкритий чимось білим-пребілим і, на перший погляд, пухнастим. Побачене трохи спантеличило ведмежатка, навіть насторожило, але цікавість взяла верх, і він обережно ступив на те біле. Воно приємно зарипало під ногами й насправді виявилось м'яким і пухнастим, але холодним. Бурмилко здивовано оглядав високі сосни в білих шапках, лапаті ялини в білих козушках, землю, вкриту білим килимом. Враз його осінила здогадка:

– Так! Я сплю, і мені сниться чарівний білий сон! – вигукнув Бурмилко.

– Та ні, не спиш, хоча і мав би спати в цю пору! – почув він знайомий голос.

Неподалік із білого горбочка спочатку вистромились довгі білі вуха, а потім підвелось звірятко, дуже схоже на його друга Куцика, але таке ж біле, як і все довкола.

– Ти хто? – ще дужче насторожилося ведмежа.

– Бурмилко, ти що, не впізнаєш мене? Це ж я, Куцик! – наблизилось зайченя.

– А чому такий білий?

– Бо зима прийшла.

– Зима? Хто це? – запитало ведмежа.

– Не хто, а що. Зима – це пора така. Ну... така, як от зараз. А взимку всі зайчики міняють сіре хутро на біле, щоб нас не було видно в снігу.

– В снігу? Це де?

– Всюди. Ось все це біле і пухнасте – то сніг.

Ведмежа не могло повірити побаченому й почутому і вже хотіло ще щось спитати Куцика, як згори на них посипався сніг.

– Здоров, Куцику! А ти чому не спиш, Бурмилку?

Друзі глянули вгору. На лапатій сосновій гілці гойдалася білочка Хрумка, струшуючи на них сріблясті сніжинки.

– Що за галас? – з-за пишної ялинки вигулькнуло лисеня Рудик. – О, Бурмилко, а ти чому не спиш?

– Та що ви всі змовились: чому не спиш, чому не спиш? Таж білий день надворі, чому я маю спати? – обурився Бурмилко.

– Бо зима, – коротко відповів Куцик.

– А взимку ведмедям треба спати, – пояснила Хрумка.

– Я не хочу спати!.. – запротестувало ведмежа.

– Треба, – рішуче сказав Рудик, – бо інакше... – і вмовк.

По той рік Веселки

Друзі стурбовано переглянулися. Лисеня, хитро примруживши очі, запропонувало:

– А давай ми тебе до ліжечка доведемо.

– І казочку розповімо, – підхопив Куцик.

– І колискову заспіваємо, – продовжила Хрумка. – Тільки тихенько, щоб маму твою не розбудити, бо тоді зовсім біда буде.

– Бачиш, як тут холодно? – продовжував переконувати Рудик. – А вдома в м'якенькому ліжечку під теплою ковдрою так добре!..

– Але ж я зими ніколи не бачив. Я так хочу про неї більше дізнатися.

– Ми тобі все розповімо, коли ти прокинешся весною. А зараз – спати, – наполягали Бурмилкові друзі.

Десь з-за обрію висунулася густа сіра хмара і почала наступати на сонце. Здійнявся вітер. Ведмежа відчуло пронизливий холод і йому справді захотілося у своє м'якеньке, тепле ліжко.

– Швидше, швидше. Зараз почнеться хуртовина, – захвилювалося лисеня.

– А що таке хуртовина? – запитав Бурмилко, уже прямуючи до дверей.

– Це найгірше, що може бути зимою, – відповіла Хрумка.

– Це коли сніжить так, що світу не видно, – на ходу пояснював Куцик.

– Тссс... – приклав палець до рота Рудик, коли Бурмилко відчинив двері.

Зайшли навшпиньки, далі говорили пошепки. А коли ведмежа вмостилося у своєму ліжечку, а його друзі на великому кріслі поруч, так само пошепки розповідали йому казки, лічили баранів. Та Бурмилко не засинав. Одним вухом слухав розповіді друзів, іншим прислухався до хуртовини, яка набирала сили.

– Не спить, – стурбовано прошепотіла Хрумка.

– Спробуємо ще колискову... – зітхнув Рудик.

І друзі тихенько почали:

– Люлі, люлі, люууулііііі...

А хуртовина за вікном підхопила: «Лю-ууууууу-лііі-лю-уууууу!»

Тишу в кімнаті порушувало лиш рівне сопіння сплячих звірят: ведмежатка в ліжку і скручених калачиками у великому кріслі лисеняти, зайчика і білочки. Пустотливий сонячний промінець пробився крізь заморожену шибку і полоскотав Рудика за вушка й носик. Лисеня прокинулося, потягнулося, пооглядалося і тихенько розбудило друзів:

По той бік Веселки

– Гляньте, спить, – прошепотіло, показуючи у бік ліжечка.

– Заколисала усіх нас хуртовина, – тихенько захихикала Хрумка.

– Добре, що минула. Ходімо вже, а то наші домашні будуть хвилюватися, – сказав Куцик.

І друзі навшпиньках попрямували до дверей.

Коли папороть цвіте

Яке чарівне, загадкове свято Івана Купала. А скільки легенд і казок, пов'язаних з цим святом! І одна з них, мабуть, найвідоміша, розповідає про те, що в ніч на Івана Купала цвіте папороть, чи, як ще кажуть, жар-квітка або чар-квітка. Тільки досі ще нікому не вдалося її знайти. Спитаєте, чому? А тому, що знайти її і зірвати дуже важко. До цього треба довго і серйозно готуватись. Спитаєте, як? Що ж, поспробуємо розібратись. Для цього ми зібрали якщо не всі, то бодай велику частину легенд, проаналізували їх, і ось що в нас вийшло.

Спершу давайте з'ясуємо, для чого потрібний цвіт папороті, чому всі його так шукають? Згідно з легендами, людина, яка знайде цвіт папороті, буде розуміти мову тварин і птахів, зможе з ними спілкуватись. А кому б не хотілося побалакати зі своїми домашніми улюбленцями, скажімо, котиками, песиками. А про ластівку чи лелек годі

По той рік Веселки

й говорити, вони ж літають у заморські краї, то лишень уявіть, скільки цікавого можуть розповісти. А ще, кажуть, що володар чар-квітки буде знати майбутнє. Оце справді корисна штука! Знайдеш ту чарівну квітку – і завжди будеш знати наперед, коли учителька до дошки викличе, що питати буде, які завдання на контрольній будуть. Одним словом – благодать!

Також, якщо вірити легендам, власник жар-квітки буде бачити всі скарби, як би глибоко не були вони закопані. Теж не погано. Пішов до лісу погуляти на годинку-дві, відкопав два-три скарби, приніс додому. Хіба ж після цього батьки відмовлять, якщо попросиш в них новий велосипед чи ляльку? Скільки всяких магічних штучок можна викидати, маючи таку квітку, друзі не перестануть дивуватися. А хочеш світової слави? Та, будь ласка! Знайдеш цвіт папороті – і ти в же в книзі рекордів Гіннеса, і вже знаменитість світового масштабу, бо досі ж нікому ще не вдавалось її знаходити.

Тож, як бачимо, мотивів шукати цвіт папороті предостатньо. Тепер перейдемо безпосередньо до пошуків, теоретично, звичайно. Щоб зірвати квітку папороті, в першу чергу треба бути дуже спритним, бо вона розцвітає лише на мить, досить кліпнути в ту саму мить – і ви вже її не побачите. А ті, хто зі спортом не дружить, взагалі

шансів не мають, бо спритність лише спортом можна розвинути. Окрім того, треба бути дуже сміливим, бо, якщо вам таки вдасться зірвати чар-квітку, то вся нечиста сила кинеється на вас, аби її відібрати. Тож, самі розумієте, боягузам краще навіть не пробувати. Також кажуть легенди, що цвіт папороті може побачити лише людина, чиста душею і глибоковіруюча. Звичайно, що може краще захистити від нечистої сили, як віра.

Якщо ви переконані, що володієте всіма переліченими фізичними й моральними якостями, далі – справа техніки. Берете свячену скатертину, ту, якою застеляли стіл у світлий тиждень, берете посвячені ніж і свічку й серед ночі йдете в ліс так, щоб опівночі бути в найдрімучіших хащах, бо згідно з легендами саме в таких місцях і розцвітає папороть. Діставшись до місця, віднаходите кущ папороті, довкола нього малюєте ножем коло, стаєте в нього, запалюєте свічку і чекаєте. Як тільки жар-квітка спалахне, ви її – хап і... Тут в різних легендах є розбіжності. В одних радять квітку завинути в скатертину, засунути за пазуху і чимдуж втікати додому, не озираючись, бо, як вже було сказано, за вами буде гнатись нечиста сила, і бодай раз оглянувшись, навіть найсміливіші не витримують того, що побачать. В інших легендах радять залишатися у священному колі до ранку,

По той рік Веселки

але тоді, хоч-не-хоч, доведеться дивитися на всю ту погань аж до сходу сонця.

Ну ось, наче і все. На перший погляд, здається, нічого надто складного. Аж дивно, чому досі ніхто не знайшов квітку папороті? Науковці, а це такі люди, які в казки не вірять, твердять, що жар-квітки нема і бути не може, бо всі 20 тисяч видів папороті із близько 300 сімейств, відомих на Землі, розмножуються виключно спорами й ніколи не цвітуть.

Чому ж тоді ця легенда живе уже понад тисячу років, і сьогодні її оповідають дідусі й бабусі своїм внукам? Може, тому, що люди хочуть вірити в казку, бо світ, в якому є місце для казкових фантазій, набагато барвистіший і цікавіший.

Казка про доброго дракона Звірка и Оленку-красуню

Звірко не знав на кого більше сердитися, на себе чи на Бабу Ягу. Раз на десять років відвідає його, а так допече, що й на століття вистачить. Чого-будь чіпляється. Ось і цього разу прилетіла карга стара і завела: мовляв, який з тебе дракон, ніхто тебе не боїться!.. От як колись було, каже, ще за твого діда змія Горинича, на всі околиці страху було, данину платили, ще й раз на рік дівчину-красуню йому віддавали, а тепер... І так вже його допекла, так довела... Запалився Звірко, полетів до найближчого села і такий рейвах там учинив, аж самому стидно згадати!.. Схопив старосту села і пригрозив: «Завтра щоб мені все як має бути!»

По той рік Веселки

А той витріщився: «Як має бути?». «Як то, як? Ти що казки про драконів не читав? Щоб мені завтра і данина була, і дівчина-красуня, а то...» – ще раз люто заричав і полетів додому. Вдома похвалився подвигами Бабі Язі, довго вислуховував від неї компліменти й полегшено зітхнув, аж коли вона влізла у свою ступу і загуркотіла, засвистіла, надиміла та подалася додому. «Знову років на десять спокою, – думав собі Звірко, спостерігаючи, як Баба Яга чорною крапкою зникає між хмарами. – А що ж там в селі робиться? – захвилювався. – Може, якось минеться. Пошумлять, пошумлять – і забудеться...».

А от і не минулося, і не забулося...

Прокинувся Звірко, коли сонце було вже високо, любив поспати. Потягаючись вийшов із печери і... не повірив своїм очам. Перед входом було складено кілька коробок, а до найближчого дерева прив'язане руде дівчисько. Звірко оторопіло витріщився на дівча: «Здуріли люди, вони й справді повірили в мої погрози. А все ця Баба Яга. Вчепилась, як реп'ях: страху нажени, залякай! Ось, долякався...». Руде кирпате дівчисько своєю чергою витріщилось на дракона: «Який великий, як скеля. Тільки чомусь не такий він страшний, як здалось спочатку. І очі в нього добрі. Може, він просто не голодний?».

З одного боку Звіркові стало шкода наляканої дівчинки, з іншого – не хотілось відступатися від нового іміджу, але виходити з цієї ситуації якось треба було. Одним кігтем зачепив шнур, яким була прив'язана дівчина, наче лезом, перерізав його, взяв зблідле зі страху дівча і посадив на нагрітий сонцем камінь. Почав оглядати.

– Чого таке мале й худе? Чогось кращого не знайшли? – стараючись виглядати грізним спитав дракон.

– Ні, – ледь чутно відповіла.

– У вас там що красуні зовсім перевелися? Так... Зараз ти підеш додому і передаш...

– У мене немає дому?

– Як то нема, у всіх є дім, сім'я...

– А в мене немає, я – сирота.

– Так, так, так, – уже по-справжньому почав сердитися Звірко. – Здається я все зрозумів, того тебе й відправили до мене, не було кому заступитись, так?

– Не було... – схлипнуло дівча.

– Ну гаразд, гаразд, не починай тут нюні розпускати... Краще скажи, як звати?

– Оленкою.

Звірко замислився, хвильку-другу в ньому боролися якісь думки, і врешті вирішив:

– Ну що ж, Оленко, виходить, що ти моя полонянка. Не планував я цього, та що тепер робити.

По той рік Веселки

Поки що залишишся жити в мене, а там побачимо...

Уже місяць минув, відколи живе Оленка у Звір-ка. Спочатку дуже боялася, що дракон хитрує. Сам же казав, що мале і худе, тож тепер відгодовує, а потім хрум-хрум – і нема Оленки. Та з дня на день страх розвіювався.

Спочатку кілька днів облаштовували їй кімнату в одному з кутків печери. Звір-ко змайстрував ліжко, стіл і навіть крісло під її зріст. У коробках, які «з'явилися» перед печерою разом з Оленкою, знайшлося багато чого корисного: і посуд дорогий, і тканини вишукані, і навіть коштовності дорогоцінні. Розглядаючи данину, Звір-ко згадав переляканого старосту села і усміхнувся. Відколи дізнався від Оленки, чому у жертву вибрали саме її, то і стид минув, і жаль кудись подівся. Йому було байдуже до того добра, але радів, що це все згодиться його «полонянці».

А ще Звір-ко похвалився своєю бібліотекою. Оленка аж сплеснула, як побачила величезні полиці з безліччю книжок.

– Ще від прапрадіда збираємо, – загордився Звір-ко, побачивши здивування дівчинки. – Читати вмієш?

– Вмію, – не відводила захопленого погляду від книг.

– От і чудово, будеш по вечорах мені читати.

– А ти? Ти що не вмієш? – спитала несміливо.

– Вмію, – усміхнувся Звірко, – тільки, поглянь, книжка на моїй долоні, як сірникова коробка на твоїй, дуже незручно мені читати. А я так люблю казки!..

І справді, Звірко дуже любив казки – Оленка це запримітила ще з першого вечора читань. А ще... Одного вечора, читаючи дуже сумну казку, вона запримітила, як розчулився Звірко, аж очі йому слізьми наповнились. І тоді всі її побоювання остаточно розвіялися: «Не може бути людоджером такий чутливий дракон...». Оленка уже зовсім було заспокоїлась, та не надовго. Таки наступного дня спокій її зник, як роса на сонці. Вранці несподівано тишу в печері розітнуло гостре, неприємне «Кр-р-р-а-а-а, кр-р-р-а-а-а!». Оговтавшись, Оленка перевела погляд на Звірка, який до того спокійно попивав ранкову каву, яку принесла сорока, і їй зовсім не сподобалась тривога в очах дракона.

– Звірку, скажи, це просто ворон, так?

– Це не просто ворон. Це Кряк – посильний Баби Яги, – відповів дракон, стараючись приховати стурбованість.

– Як гадаєш, чому він прилетів?

По той рік Веселки

– Зазвичай стара посилає його, аби попередити про свій приїзд, – не зводив очей Звірко з ворона, який кружляв над ним, і піднявши зі стола й розгорнувши записку, випущену птахом, підтвердив: – Так і є, завтра прилітає. І чого це її дідько несе?

– Може, просто скучила за тобою?

– Та ні. Раз в десять років вона «скупає» за мною, а тут ледь місяць минув від останнього візиту. Щось тут не те. Та не будем голови сушити, прилетить і сама розкаже... – підбадьорливо моргнув Звірко до Оленки.

Лиш розмірені кроки, наче цокання годинника, і якесь дивне поскрипування порушували тишу печери. «Не дарма кажуть: Баба Яга – Костяна нога. Ось як скрипить», – думала Оленка і, повертаючи голову вліво-вправо, вліво-вправо, пильно слідкувала за бабою, яка ходила туди-сюди, над чимось зосереджено міркуючи. Навпроти сидів Звірко і теж не відводив погляду від Баби Яги, вправо-вліво, вправо-вліво рухались його великі очиська.

Коли надворі загуркотіло, засвистіло, і з клубка диму, що закотився до печери, з'явилася чорна

сухорлява постать, в Оленки аж дух захопило від страху. В душі вона щиро надіялась, що Звірко не дозволить нічим її образити, бо вони добре ладили й навіть встигли подружитись за місяць її перебування тут. Так думала Оленка, точніше – надіялась, бо за свої 12 років життя вона встигла пізнати й обман, і несправедливість людей. Хоча б взяти те, як вона сюди потрапила. І в старости села є дочка-красуня. І попівна – теж дуже гарна. Та ще багато в селі є гарних молодих дівчат, а вирок упав на неї, бо вона – сирота. «Не було кому заступитись», – як правильно здогадався Звірко. І ніхто нічого їй не сказав, наказали взяти одну коробку і нести, а коли спинились перед печерою, староста підійшов, поклав їй руку на плече і прошепотів: «Не шуми, бо як розбудиш дракона, всім нам буде лихо». Вона не пручалась, коли її прив'язували до дерева. «Якщо вже хтось і має постраждати, то нехай це буду тільки я, навіщо ж усім гинути. У них вдома залишилися родини, які будуть страждати, якщо вони не повернуться, а за мною... За мною нікому й сплакнути», – думала Оленка, змирившись зі своєю долею. А вранці її знайшов Звірко...

– А чому гостей не зустрічаєте? Не раді? – скрипучим голосом спитала Баба Яга замість привітання й одразу ж попрямувала до Оленки.

По той рік Веселки

Зупинилась перед дівчинкою і вчепилась в неї поглядом.

– Оце твоя красуня-полонянка?.. – кинула через плече Звіркові, а далі іронічно констатувала: – І справді, не те що наїстися, перекусити нічим.

– Припини лякати дитину, – нарешті озвався Звірко.

Баба Яга різко повернулася до нього:

– Вона що, вже все знає?

– Ще ні.

– Але ти вже вирішив, хочеш все розповісти? Так?

– Послухай, стара! Ти мене вплутала в цю історію... – почав було дракон, але Яга його обірвала:

– Я вплутала – я і виплутаю!.. – і знову повернулася до Оленки: – Вийди, дитинко! – з притиском на слові «дитинко» сказала дівчинці. – Нам тут треба поговорити.

Оленка покійно вийшла з печери й сіла на камінь.

Вона не знала, скільки минуло часу. Переживала, бо знала, що зараз вирішується її доля. Хвилини здавалися їй вічністю.

Нарешті почула голос Звірка:

– Оленко!..

Тепер вона стояла стовпом, навпроти сидів Звірко непорушною статуєю, а Баба Яга цокала

годинником по печері. Нарешті спинилася перед Оленкою, знову просвердлила її поглядом і запропонувала дракону:

– А, може, все-таки з'їмо?

– Припини, я сказав! – гримнув, уже дратуючись, Звірко.

– Гаразд, гаразд, – здалась Баба Яга і раптом... усміхнулась. – Так ось, дитинко. Ми тут подумали, порадилися і все вирішили. Скажемо й тобі, що вирішили, але спочатку ти мусиш дізнатися про нашу велику таємницю. Коли я кажу нашу, я не маю на увазі тільки себе і Звірка, це таємниця усіх казкових героїв, і добрих, і злих.

«Як ці дві невеликі істоти зуміли заповнити собою всю величезну печеру? – дивувалася Оленка. – Куди не повернешся – всюди вони. А від їх безперервної тріскотні – голова обертом».

Дівчинка спостерігала за двома кікіморами*, які метушилися, скакали, бігали, щось казали, щось питали, безперестанку хихотіли, і думала: «Які ж вони страшенькі. Якби зустріла їх в лісі ще тиждень тому, то вмерла б від страху». Але тепер

*Кікімора – міфологічне казкове створіння, подібне до домового.

По той рік Веселки

вона знала правду і пробувала звикнути з нею. Вона знала, що Мара і Мора, так звали кікімор, не вчинять їй нічого лихого, знала й те, що дракони та змії людей не їдять, Баба Яга теж. Те, що розповіли про Коцю, взагалі її розсмішило.

Такі новини приголомшили її, цілий тиждень вона пробувала звикнути з цим і зрозуміти. Пригадувала всі казки, які знала, перечитувала нові, але й справді не знайшла нічого, що вказувало прямо, що когось з'їли, вбили чи ще щось жакливе вчинили.

– Ось подумай, що зараз у селі кажуть? «Бідна Оленка, з'їв її лютий дракон!..». А насправді ти жива й здорова. Так само говорили й про мого діда Горинича.

– Так що виходить, що йому ніхто красунь не віддавав? – не могла второпати Оленка.

– Чому ж ні, віддавали. А потім самі вигадували, що він їх з'їв.

– Тоді що з ними було, з тими красунями.

– Ну завжди знаходилися королевичі, принци, витязі й визволяли.

– Витязі?.. – не переставала дивуватися дівчинка.

– Витязі, витязі, – закрехтіла Баба Яга. – Тільки тобі ще рано про них думати. Мала ще.

Звірко розсміявся.

– А й справді, в нас ще ніколи не було полонянки такої малої. Тепер з казковим визволенням доведеться почекати.

– Мене будуть визволяти? – витріщилась Оленка.

– Ну, звичайно, що будуть... – зітхнув Звірко.

Оленка зразу не звернула увагу на те зітхання, але пізніше, згадавши всі казки, які знала, в її душу закрався неспокій. Потім, читаючи нові й нові казки, вона не стільки шукала доказів чи заперечень того, що їй розповіли, скільки інше. Але не знаходила... В усіх випадках витязі, принци, королевичі, визволяючи красунь, вбивали драконів.

Вона крадьки підводила очі з книги на Звірка і згадувала те зітхання. Її неспокій почав переростати в обурення: «Ні, так не можна! Так не чесно!».

Цього ранку вона хотіла поговорити зі Звірком, але не вийшло. Несподівані гості вихором увірвалися в печеру, наповнивши її галасом і метушнею. Звірко зрадів кікіморам, представив їх Оленці:

– Це Мара і Мора. Вони дуже веселі. Сподіваюсь, розважать тебе, бо щось ти дуже засумувала, Оленко.

– Засумувала? – підскочила Мара.

– Не можна сумувати! – підхопила Мора.

По той рік веселки

А далі навперебій: «Треба розважатися!», «Сьогодні в Бабайка день народження!», «Бабай влаштовує вечірку на честь сина!», «Запрошені всі!», «І ви!», «Ось, запрошення!», «Бабай особисто просив передати!», «А в тебе є сукня, Оленко?», «А покажи!», «А намисто є?», «Ой, які в тебе кучері руденькі!», «Наче золоті!», «Тож маєш намисто?».

Їх тріскотню перервав Звірко:

– Ну що, Оленко, поїдемо в гості до Бабая? Тобі дійсно треба трішки розважитись.

– Поїдемо, – відповіла Оленка.

В її голосі відчувався сум, і Мара з Морою одразу почали вгадувати його причину:

«В тебе сукні нема?» «І намиста не маєш?» – не вгавали кікімори.

Вони не знали, що разом з Оленкою Звірко отримав і данину – багато всякого добра, в тому числі й гарні тканини, з яких вона пошила кілька суконь (рано осиротівши, була навчена до всякої роботи). Намисто теж було. Оленку турбувало зовсім інше.

Коли Оленка зі Звірком і кікіморамі вийшли на галявину, вечірка вже була в розпалі. Мора і Мара одразу ж рвонули з місця і зникли в натовпі, тільки то тут, то там були чутні їх голоси.

«Людно!..» – це перше, що спало на гадку Оленці, і вона сама всміхнулася своїй думці: «Як може бути людно там, де немає жодної людини, ну, крім мене, звичайно...». З цікавістю розглядала казкових істот, про яких читала в книжках, одні були майже такими, як вона собі уявляла, інші виглядали настільки незвичайно, що дівчинка навіть не могла збагнути, хто вони. Присутні у свою чергу зацікавились новоприбулою гостею. Одні почали наблизатись, інші спостерігали здалека.

Раптом неподалік у натовпі знову задзвеніли голоси Мари й Мори: «Розійдіться!», «Розступіться!», «Дорогу!», «Пропустіть!», «Дооо-роо-гууу!». Всі розступилися і до Оленки з натовпу посунуло... щось. Щось велике, чорне, волохате. Очі, мов блюдця, зеленкувато відсвічували й здавалися злими. Оленка знала, що боятися нічого, але все ж відчула, як спиною пробігли мурашки: «Це Бабай?!». «Щось» зупинилося перед нею і широко усміхнулося. З-за його спини виглянуло друге «щось», копія першого, тільки набагато менше, і зелений вогник в очах був інакшим, він світився дитячою цікавістю. Тепер Оленка була переконана, що це і є Бабай та його син Бабайко.

Звірко і Бабай по-дружньому привітались, обнялись, похлопавши один одного по спині. Далі почалася церемонія знайомства і привітань.

По той рік Веселки

– Я гадаю, Оленко, ти тут швидко освоїшся, познайомишся з усіма. Мара і Мора, без сумніву, тобі допоможуть, – засміявся Бабай, а кікімори, які й досі не минали жодної можливості вставити словечко, заметушилися довкола ще жвавіше.

– Здоров, стара! – почула Оленка, як Звірко привітався з кимось, оглянулась і зраділа – до них наближалася Баба Яга. Не встигла відкрити рота, щоб привітатися, як поряд щось затарабанило. «О, з'явився вже!», «Наш вічний жених!», «Як почув – так бігом прискакав!» – затріскотіли кікімори, і всі вибухнули сміхом.

– Ну чого ви почали? – образився дивний, сухорлявий, не дуже приємного вигляду дідусь, який старався не виглядати дідусем.

– Не сердься, Кошцю! Вітаю, давненько не бачились, – втамовуючи сміх, привітався Звірко.

– Будь ласка, представте мене юній леді, – схилився Кошцій в поклони, стараючись виглядати елегантно, і знову заgrimотів металевими обладунками, які явно були завеликими для нього.

«Ну ось, зараз почнеться!», «Готуйся, Оленко!», «Зараз тебе сватати будуть!» – не вгавали Мара і Мора.

– Звичайно познайомим, старий, – аж заплакана від сміху відповіла Баба Яга. – Це Оленка, але вона не юна леді, а ще маленька леді.

– Ну й що, що маленька, виросте, – зовсім не збентежився Кощій і вже до Оленки: – У вас таке гарне ім'я, красуне.

Всі знову порскнули сміхом.

– От невгамовний кавалер, – крізь сміх сказав Звірко, – ім'я то гарне, а воно тобі ніщо не нагадує?

– А що має нагадувати? – на цей раз Кощій помітно розхвилювався.

– А те, як по шапці тобі надавали за Олену Прекрасну, – продовжувала кепкувати Баба Яга.

Оленці вже стало шкода Кощія, але раптом в її голові мелькнула думка...

– А я читала, що вас... – і розгубилася, але надія, яка загорілася в її серці, дала сил докінчити фразу, – що вас вбили...

– Читала, значить... Як бачиш, вбити не вбили, а от серце моє розбили.

– Ох, Кощію, скільки разів тобі його розбивали... – іронічно поспівчував Звірко, і всі знову застіялись.

Їх веселощі перервав Бабай. Він підійшов зовсім тихо, торкнув дівчинку за плече і сказав:

– Оленко, мені потрібна твоя допомога.

Оленка сиділа на пеньку під крислатим дубом й у вечірніх сутінках пробувала роздивитися Бабайка, який стояв, спершись на могутній стовбур. Неподалік на галяві вирувала вечірка, палахкотіли ліхтарі, але пишне гілля кидало на них густу тінь, і Бабайко, виглядаючи на темну хмарку, майже зливався з темною корою, лиш очі горіли зеленим і від того здавалися злими. Вона хотіла почати розмову, але не знала як, а Бабайко, здавалось, і не хотів розмовляти, лиш час від часу косо зиркав на неї і відразу відвертався.

– Чому ти не веселишся, в тебе ж день народження? – нарешті наважилась.

– А чому радіти? – пробурчав Бабайко.

– У тебе ж свято сьогодні...

– Свято? Кожен день народження означає, що я расту, дорослішаю, а ти кажеш «свято»... – не по-дитячому серйозно відповів Бабайко, і злий зелений вогник в його очах раптом став розсіяним.

– Дивно. Всі діти мріють стати дорослими, а дорослі хотіли б знову стати дітьми – це нормально, а в тебе все якось не так. Скажи, чому ти не хо-

чеш бути дорослим? – почала Оленка підбиратись до проблеми, про яку розповів їй Бабай.

Бабайко завагався, потім важко зітхнув і наважився:

– Тому що, коли я виросту, мені треба буде лякати дітей. А я не хочу нікого лякати. От скажи, тебе лякали Бабаєм?

– Не часто, але бувало.

– І ти боялася?

– Боялася...

– От бачиш, а я не хочу, щоб мене боялися діти. Несподівано для Бабайка Оленка розсміялася.

– Послухай, що я тобі скажу. Лиш пустотливих і вередливих дітей лякають Бабаєм, щоб вони стали добрими й чемними.

– А тебе, наприклад, коли лякали? – поцікавився Бабайко, і зелений вогник в його очах засвітився сумнівом.

– Коли я не хотіла вчасно лягати спати, чи коли вередувала і не хотіла їсти. Але дітям треба їсти й спати, щоб вони росли й набиралися сил... – раптом Оленка опустила голову і з глибоким сумом в голосі продовжила: – Ще коли мама з татом жили, вони мене лякали Бабаєм, бо хотіли, щоб я була здоровою і доброю, а потім, коли їх не стало, чужі люди не лякали, їм було байдуже якою я расту... – і її очі наповнилися слізьми.

По той рік веселки

Бабайко не одразу запримітив Оленчиних сліз. Темною хмаркою заходив туди-сюди, щось бурмотів під ніс, і раптом весело вигукнув:

– Значить я не мушу бути злим! Мені треба тільки прикидатись, щоб допомогти людям добре виховати своїх дітей. А раз я допомагаю робити добру справу – значить я добрий!.. Оленко!.. – темна хмарка посунула до дівчинки і враз спинилася. Бабайко глянув у її заплакане обличчя: – Що ти, Оленко, не плач, сьогодні ж свято, – тепер вже Бабайко пробував її розвеселити. – Не плач, бо прийде Бабай і тебе забере, чи як там у вас кажуть?

– Так і кажуть, та я не боюся, бо вже велика, – спробувала усміхнутись дівчинка, втираючи сльози.

– А скільки тобі років?

– Дванадцять.

– Дванадцять?! – і зелений вогник в очах загорівся здивуванням. – Лиш дванадцять, а ти вже вмієш так добре ходити й говорити?

Оленка зрозуміла, що зараз їй доведеться довго пояснювати Бабайку, що і як. Від Звірка вона знала, що Бабаї живуть тисячу років, і, якщо перевести на людський вік, то сьогодні, у своє століття, Бабайко був молодшим від неї, а як у кожної дитини його років, у нього теж були

сотні запитань, тим більше до Оленки, яка йому здавалася не менш фантастичною істотою, ніж він їй.

Звірко, спершись на прохолодну стіну печери, спостерігав за дівчиною, яка сиділа на камені та, заплющивши очі й підставивши сонцю гарне личко, про щось мріяла. Йому згадалось, як він уперше побачив її прив'язаною до дерева перед входом у печеру. Тоді був теж такий гарний сонячний ранок. І тоді він дуже нервував, особливо через те, що Бабі Язі вдалося його так намовити та штовхнути на безрозсудний вчинок, але тепер він був щасливий і навіть вдячний старій за те, що все сталося саме так, як сталося. Задивившись і занурившись у власні думки, не помітив, як з глибини печери вийшла Баба Яга.

– А що, красуня... Справжня красуня, – промовила стара стиха.

– І хто б міг подумати, що з худого кирпичного дівчиська виросте отака... Майже, як у казці про гідке каченя, – не відводячи погляду від Оленки, відповів Звірко. – Аж не віриться, як швидко минули роки.

По той рік веселки

– Це для тих, кому нічим зайнятися, день вічністю здається. А для нас ці роки були дуже насиченими.

– І не кажи, скільки пригод різних пережили. А вона – молодець, швидко звикла до нашого світу.

– Ага, і навчалася сумлінно. Щодня займалася.

– Добре, що нам друзі допомогли, а то самим навряд чи вдалося б їй таку освіту дати. Ще з мовами й літературами справилися б, а Лісовик з його знаннями біології у великій пригоді став.

– Так, так, – погодилась Баба Яга, – та й чаклун Мерлін теж, щоб там про нього не говорили, а в хімії та фізиці рівних йому нема, як і звіздарю Марфіну в математиці й астрономії.

– Тепер наша Оленка будь-якого випускника вищих шкіл «за пояс заткне»*.

– Ну годі, годі, ми ж її не на олімпіаду відправляємо, ми її заміж видаємо.

Звірکو зітхнув і стурбовано запитав:

– А ми не поспішаємо?

– Звірку, – в голосі Баби Яги відчувалися нотки співчуття, але вона продовжила твердо і рішуче. – Пора, Звірку. Доки вона була дитиною, їй навіть подобалося жити у казці, але нам треба змиритися з тим, що вона виросла. Пора... Зрештою,

* Заткнути за пояс когось – перевершувати кого-небудь у чомусь.

ми ж не будемо її силоміць видавати за першого зустрічного. Хай сама вибирає. А вибирати буде з кого, повір мені.

– Ти вже все підготувала?

– Аякже. Мавки вже розповіли пастухам, що власними очима бачили, як страшний дракон викрав красуню і тримає її в полоні. І Лісовик, перекинувшись старцем-мандрівником, сховався у місто на базар, де всім стрічним розповідав ту ж байку. А ти собі уявляєш, що таке розповісти щось людям на базарі. Будь певен, вістка вже летить світом. Ще тиждень-другий, і почнуть визволителі нас «турбувати».

– Тоді пора й з Оленкою поговорити. Треба ж її підготувати.

– Пора, Звірку, пора... – зітхнула Баба Яга.

Мара вихором влетіла в печеру і заверещала щодуху, аж стіни задзенчали:

– Їде! Їде! Їдеeeeeeee!

– Хто їде, куди? – витріщився спантеличений від несподіванки Звірко.

– Хто, хто? Черговий жених, мабуть... – пробубніла Баба Яга.

По той рік Веселки

– Точно, точно, – вертілася дзигію Мара. – Краще на коні білому!.. Мара його там, на стежці, затримала, а я бігом повідомити, аби ви підготувались... Не переживайте, все встигнете, Мара його так легко не відпустить.

– А що нам готуватися... – без всякого ентузіазму сказав Звірко. Вийду, заричу разок, – на тому все й скінчиться.

– Хтозна, хтозна, – бурмотіла баба Яга. – Може, цей буде сміливіший, ніж попередні. А то перші два, як тебе побачили, то так п'ятами накивали, аж ліс зашумів. А третього, бідолаху, ледь відвіяли, думали, що все, помер зі страху. От часи настали. Не ті тепер витязі, як колись, – зітхнула стара і запропонувала: – Чуєш, Звірку, а може, ти не ричи так люто, як вийдеш з печери. Давай трішки полегше, а то ми так ніколи не знайдемо жениха...

Звірко з-під лоба глянув на неї і заперечив:

– Ні! Ніколи... Хочеш віддати Оленку першому стрічному? Тільки справжній витязь може одружитися з нею! Чула, стара? Справжній! І навіть якщо такий один у світі залишився, ми його знайдемо.

– Добре, якщо один, а якщо жодного? Що тоді?.. – хотіла посперечатися Баба Яга, але замовкла, прислухаючись.

У печеру закотилася слабка луна голосів. Один із них впізнали зразу – торохкотіння Мори не можна було сплутати з нічим. Інший же був чужий, незнайомий.

– Де Оленка? – спитав Звірко шепотом так, наче «гість» уже стоїть на вході й може почути його.

– Пішла на галявину квіти збирати, – теж шепотом відповіла баба Яга.

Як не дивно, Мара теж замовкла, хоч встояти на місці не могла і продовжувала метушитися по печері. Звірко вистеріг момент, коли вона пробігала поруч, спритно вхопив її за барки, підніс вгору так, що мала кікімора опинилася перед його величезними очиськами, і зашепотів:

– Швидко біжи їм назустріч, вкажіть «гостю» дорогу до печери, а самі разом з Морою зникніть. Витязь має залишитися сам. Зрозуміла?

Мара швиденько закивала і, лиш торкнулась ногами землі, кулею вилетіла з печери.

За мить вже було чути, як Мора і Мара торохкотять дзвінким дуєтом, а через кілька хвилин наступила мертва тиша.

Звірко напружився, стараючись набрати лютого вигляду, і коли з-перед печери долинув оклик: «Гей! Є тут хтось?», заричав так, що задрижала не лише гора, а й верхівки дерев тривожно схилились.

По той бік Веселки

Задоволений собою, дракон пішов до виходу, аби глянути на результати залякувального маневру. Висунувшись із печери, дещо розгубився, побачивши юнака приємної зовнішності, який тримав за вуздечку білого коня, заспокійливо погладжуючи його по шиї, і, здається, не збирався ні тікати, ні втрачати свідомості. Звірко хотів заричати ще раз, але, зустрівшись поглядом з юнаком, зрозумів марність затії. В очах прибулого він не вгледів страху. А коли запримітив, як той оглядає його, наче прицінюючись, зважуючи свої можливості та плануючи наступні дії, Звірко ледь зумів вгамуватися, аби якимось жестом чи мімікою не видати свого задоволення. «Нарешті!» – радів він, вірячи, що наступний етап підтвердить його сподівання.

Ще якусь хвилину вони стояли мовчки, розглядаючи один одного. Першим тишу порушив Звірко:

– Ну й чого тебе сюди принесло?

– Докотилась чутка до мене, що ти, лютий драконе, тримаєш в полоні дівчину-красуню, – спокійно відповів юнак. – Ось, хоча визволити її.

– Визволити, кажеш?.. І як ти собі це уявляєш? Будем битися чи миритися? – пригадав Звірко слова з казок, якими зазвичай дракони чи змії зустрічали витязів.

– Як не звільниш дівчину добровільно, то будемо битися, – твердо відповів хлопець.

– Добровільно не віддам! – тупнув ногою Звірко й люто заричав, аби переконати витязя, що добитися свого буде йому не легко.

– Ну що ж, ти сам мені не залишив вибору... – з удаваним співчуттям зітхнув юнак і...

Далі події розгортались так швидко, що у Звірка аж запаморочилось в голові. Навіть тепер, через тиждень, він не міг чітко пригадати все. Пам'ятав, як прудко метнувся хлопець до коня, як зблиснув у його руці меч, і, коли смертоносна сталь в мить ока опинилася на небезпечній відстані від голови дракона, раптом... «Стій! Не смій!..»

– Ти лиш собі уяви, який то був для мене шок, – сміявся Святослав. – Я збираюся убити дракона, щоб звільнити красуню, а вона, з'явившись раптом невідомо звідки між нами, гукає: «Стій! Не смій!..». Спершу я подумав, Оленко, що ти з переляку не в той бік повернулась, ставши спиною до дракона

По той рік Веселки

і розвівши руки, наче збираєшся його захищати. А коли зустрівся з твоїм рішучим поглядом і зрозумів, що так воно і є, все перевернулося з ніг на голову. Я вже нічого не міг втямити, чи не вперше в житті я не знав, що мені далі робити.

– А ти собі уяви, як я злякалася, коли побачила, що ти збираєшся його вбити, – цілком серйозно відповіла йому Оленка. – Не могла ж я спокійно дивитися, як якийсь незнайомець вимахує мечем перед моїм Звірком... Аж серце стискається від одної думки, що я могла затриматися на галяві й не повернутися вчасно.

– Ну все, все, – обняв її за плечі юнак. – Добре, що добре закінчилось. Звідки ж я міг знати, як є все насправді.

Звірко мовчки спостерігав за ними, а думка, що той день настав, важким каменем давила його душу. Він завжди знав, що день розлуки з Оленкою рано чи пізно наступить, але ніколи не уявляв, що буде так важко.

– Ну, ось і все, Звірку. Ми готові в дорогу, сказала Оленка, закриваючи скриню. – Здається, все склала.

– От і гаразд, – відповів їй дракон, маскуючи свій сум за безтурботною посмішкою. – Не хвилюйся, всі твої речі доставлять на місце швидко. Не треба вам у дорозі ще й багажем клопотатися. І ось

ще. – простягнув Оленці величезну долоню, на якій, наче сльоза, поблискував маленький срібний дзвіночок. – Я переконаний, що Святослав буде захищати тебе завжди й усюди, але в житті всяке трапляється. Як буде потрібна допомога – подзвони.

– Дякую, Звірку. Дякую за все!.. – Оленка змахнула з очей сльозу і потонула в обіймах дракона.

– Час уже, рушаймо, – тихо промовив Святослав

Взявши Оленку за руку, попрямував з печери, але на виході завмер від несподіванки, його рука потягнулася до меча.

– Спокійно, Святославе, спокійно, – Звірко поклав руку на його плече. – Це друзі. Оленчині друзі прийшли попрощатися з нею.

Юнак відвів руку від меча і, з цікавістю розглядаючи картатий натовп казкових істот, промовив:

– Оленчині друзі – мої друзі!

Оленка зі Святославом вже давно зникли в лісовій гущавині, а перед печерою все ще було тихо-тихо. Навіть Мара і Мора мовчали і, що ще дивніше, не метушились, стояли обнявшись і час

По той рік Веселки

від часу зітхали. Тишу порушила Баба Яга, хитро примруживши очі, кркнула і штурхнула Звірка ліктем:

– Ну що, драконе лютий, скільки років люди не платили данину? Знову забули, мабуть. Пригадаєш їм ще сьогодні, чи відкладемо на завтра?..

Уже звечоріло, коли Святослав з Оленкою вїхали в місто.

– Пошукаємо заїжджий двір, треба ж зупинитися десь переночувати. Бо дорога до мого князівства ще далека, – сказав юнак, зіскочивши з коня і подаючи руку дівчині. –Зараз питаємо когось.

Вони подались до людного, не зважаючи на пізню пору, майдану. Коли наблизились, до них почали долітати уривки розмов: «Чули, королевич заморський...», «Звільнив красуню...», «Билися, аж земля гуділа...», «Убив, точно убив, всі три голови зніс...»

– Ніхто нікого не убив! – гукнула Оленка, здогадавшись, про що йде мова.

Кілька голів повернулися в їх бік.

– Що ти знаєш, дівчино? – взялася в боки жінка, всією поставою демонструючи готовність посперечатися.

– Не бачиш, заїжджі, от і не знають останніх новин, – заспокоїв її якийсь чоловік.

– То зараз я їм все розповім, – повеселішала жінка, що їй випала така нагода.

– Не треба, прошу вас, скажіть нам лише, де можемо переночувати, бо ми дуже втомилися з дороги, – зупинив її Святослав.

– Он там, на тому краю майдану є добрий заїжджий двір, – розчаровано махнула рукою жінка і, втративши до них інтерес, повернулася до своїх співбесідників.

Святослав і Оленка перетинали людний майдан. До них безперервно долітали уривки розмов про те, як злий змії, чи то дракон, вполонив прекрасну королівну, чи то князівну, а мужній королевич, чи то княжич, чи просто витязь молодий, врятував її... Вони більше не встрявали в розмови, не пробували нічого заперечувати, ішли й мовчки усміхались, слухаючи, як народжується нова казка.

ЗМІСТ

Передмова 5

Сніжок (казка про Різдвяне диво)	11
Непосида	16
Найкращий сніговик.....	19
По той бік веселки	23
Чий песик?	29
Писанки для мами й тата	36
Смілива сестричка	41
Коли плаче туман... ..	44
Дивна квітка	48
Були у Ганусі дуже люті гуси	52
Випробовування	56
Кому потрібний сніг?	60
Маленька зірка.....	65
Хмарки	69
Як Вітер з дітьми грався	72
Разом краще!	75
Великодній кошик	79
Колискова для ведмежатка.....	82
Коли папороть цвіте.....	88
Казка про доброго дракона Звірка й Оленку-красуню.....	92

